

COVID-19
RESPONSE

ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR
UNITE ÎN MOLDOVĂ

RAPORTUL DE ȚARĂ

PRIVIND REZULTATELE
PENTRU 2020

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	3
ECHIPA DE ȚARĂ A ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE	4
PRINCIPALII PARTENERI DE DEZVOLTARE AI SISTEMULUI ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE PENTRU DEZVOLTARE ÎN ȚARĂ	6
PREZENTARE GENERALĂ: DOMENIILE PRIORITARE ALE CADRULUI DE PARTENERIAT ȘI PILONII PLANULUI DE RĂSPUNS ȘI REDRESARE SOCIO-ECONOMICĂ ÎN URMA COVID-19	9
CAPITOLUL 1: PRINCIPALELE EVOLUȚII ȘI DIFICULTĂȚI APĂRUTE ÎN MOLDOVA	10
CAPITOLUL 2: RĂSPUNSUL SOCIO-ECONOMIC IMEDIAT AL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE LA PANDEMIA GENERATĂ DE COVID-19	14
CAPITOLUL 3: SPRIJINUL OFERIT DE SISTEMUL DE DEZVOLTARE AL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE PRIORITĂȚILOR NAȚIONALE DE DEZVOLTARE PRIN INTERMEDIUL CADRULUI DE PARTENERIAT	18
SPRIJINUL OFERIT DE SISTEMUL DE DEZVOLTARE AL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE PRIORITĂȚILOR NAȚIONALE DE DEZVOLTARE: REALIZĂRILE ÎN CADRUL REZULTATELOR PARTENERIATULUI	19
REZULTATUL 1: GUVERNAREA, DREPTURILE OMULUI ȘI EGALITATEA DE GEN	19
REZULTATUL 2: CREȘTEREA ECONOMICĂ DURABILĂ, INCLUZIVĂ ȘI ECHITABILĂ	23
REZULTATUL 3: DURABILITATEA ȘI REZILIENȚA MEDIULUI	26
REZULTATUL 4: DEZVOLTAREA SOCIALĂ INCLUZIVĂ ȘI ECHITABILĂ	28
SPRIJINUL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE PENTRU PARTENERIATE ȘI FINANȚAREA AGENDEI 2030	32
COERENȚA, EFICACITATEA ȘI EFICIENȚA ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE	35
PRINCIPALELE CONSTRÂNGERI ȘI LECȚII ÎNSUȘITE	37
SINTEZĂ FINANCIARĂ ȘI MOBILIZAREA RESURSELOR	39
CAPITOLUL 4: PRINCIPALELE OBIECTIVE ALE ECHIBEI DE ȚARĂ A ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE PENTRU 2021	41
ANEXA I: LISTA PRINCIPALILOR PARTENERI DE FINANȚARE AI SISTEMULUI DE DEZVOLTARE AL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE ÎN ȚARĂ ÎN 2020	44

CUVÂNT ÎNAINTE

Stimate cititor,

Din numele Echipei de țară a Organizației Națiunilor Unite în Moldova, am plăcerea să te invit să citești acest Raport al Organizației

Națiunilor Unite privind rezultatele țării în 2020. Documentul totalizează progresele înregistrate pe parcursul anului 2020 de Organizația Națiunilor Unite împreună cu numeroșii săi parteneri, în procesul de acordare Republicii Moldova a sprijinului pentru realizarea priorităților naționale și obiectivelor stabilite în Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. Acesta prezintă în continuare provocările abordate și lecțiile însușite de Organizația Națiunilor Unite în Moldova pe parcursul anului și oferă o imagine de ansamblu a priorităților și ambițiilor noastre pentru 2021.

Anul 2020 a marcat cea de-a șaptezeci și cincea aniversare a Organizației Națiunilor Unite. Aniversarea a fost celebrată pe parcursul întregului an prin diverse evenimente tematice și campanii menite să evidențieze rolul organizației ca motor al cooperării multilaterale și al schimbării transformatoriale, dat fiind că a lucrat la abordarea unora dintre cele mai stringente probleme globale. Aniversarea a servit, de asemenea, și ca o oportunitate de a iniția o serie de dialoguri între sectoare și generații pentru a afla despre speranțele și viziunea oamenilor pentru viitor.

Cu toate acestea, Organizația Națiunilor Unite și-a marcat aniversarea într-un moment de mare provocare pentru țară și lume – o criză sanitară globală fără precedent cu implicații economice și sociale grave. În pofida perturbărilor și a problemelor pe care le-a generat, criza nu ne-a descurajat. Dimpotrivă, a scos în evidență importanța unui angajament puternic și a eforturilor coordonate ale tuturor părților interesate în abordarea problemelor complexe și multidimensionale. Prin urmare, familia Organizației Națiunilor Unite și-a unit din nou forțele și a mobilizat sprijinul altor parteneri

pentru a ajuta țara să răspundă pandemiei COVID-19 care se agrava rapid.

Organizația Națiunilor Unite a sprijinit activ Guvernul Republicii Moldova să abordeze pericolele generate de COVID-19 de la bun început, fiind inițial implicată în planificarea pregătirii și, ulterior, în eforturile de răspuns și recuperare. Am oferit sprijin în trei domenii principale: pregătirea sistemului de sănătate; asistență tehnică și consolidarea capacităților; și informarea și comunicarea riscurilor cu privire la COVID-19.

Pe lângă susținerea răspunsului la COVID-19, am continuat să facem progrese în implementarea Cadrului de Parteneriat ONU–Republica Moldova pentru Dezvoltare Durabilă 2018 - 2022, cu accent pe sporirea bunăstării tuturor oamenilor din Moldova, în special a celor mai vulnerabili. În special, în calitate de echipă, am susținut revizuirea Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030”, care este în totalitate armonizată cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă, precum și elaborarea primei Evaluări Naționale Voluntare pentru Moldova, care a fost prezentată la Forumul politic de nivel înalt al Organizației Națiunilor Unite în iulie 2020. În plus, am luat măsuri concrete pentru a ne spori coerența, eficacitatea și eficiența, a ne consolida operațiunile comune și parteneriatele și pentru a ne îmbunătăți eforturile de advocacy și comunicare.

Toate cele expuse mai sus, dar și multe altele, sunt cuprinse în prezentul Raport de țară privind rezultatele pentru 2020. Vă invit să vă alăturați la celebrarea realizărilor noastre, precum și să reflectați asupra numeroaselor lucruri care mai rămân de făcut pentru a îmbunătăți viața oamenilor din Moldova.

Cu respect,

SIMON SPRINGETT

Coordonator Rezident al Organizației Națiunilor Unite în Republica Moldova

ECHIPA DE ȚARĂ A ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE

Echipa de țară a Organizației Națiunilor Unite (EȚONU) este formată din reprezentanți ai fondurilor și programelor Organizației Națiunilor Unite, ai agențiilor specializate și ai altor entități ale Organizației Națiunilor Unite care activează în Moldova și care susțin împreună țara în realizarea priorităților sale naționale de dezvoltare și în implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. EȚONU este prezidată de Coordonatorul Rezident al Organizației Națiunilor Unite, care este reprezentantul desemnat al Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite pentru operațiuni de dezvoltare în țară.

EȚONU avea 18 membri la începutul anului 2020. Numărul de membri s-a extins spre sfârșitul anului, incluzând astfel încă trei entități suplimentare: Biroul Organizației Națiunilor Unite pentru Reducerea Riscului de Dezastre; Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă și Uniunea Internațională de Telecomunicații. O altă entitate – Biroul Organizației Națiunilor Unite pentru Servicii de Proiect – s-a alăturat EȚONU la începutul anului 2021. În prezent, în Republica Moldova activează 24 de entități ale Organizației Națiunilor Unite, inclusiv Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional.

EȚONU se ghidează în activitatea sa de [Cadrul de Parteneriat Organizația Națiunilor Unite – Republica Moldova pentru Dezvoltare Durabilă \(CPDD ONU\)](#) pentru 2018-2022, acesta fiind principalul instrument pentru planificarea strategică și implementarea activităților de dezvoltare ale Organizației Națiunilor Unite în țară. CPDD ONU 2018-2022 descrie patru domenii prioritare pentru activitatea Organizației Națiunilor Unite pe teren:

Guvernarea, drepturile omului și egalitate de gen

Creșterea economică durabilă, incluzivă și echitabilă

Durabilitatea și reziliența mediului

Dezvoltarea socială incluzivă și echitabilă

Principiile fundamentale de a nu lăsa pe nimeni în urmă, drepturile omului, egalitatea de gen și abilitarea femeilor, durabilitatea și reziliența, precum și responsabilizarea sunt transversale și integrate în toate domeniile prioritare, cu un accent deosebit pe sprijinirea și avansarea celor mai vulnerabile și defavorizate grupuri.

În 2020 EȚONU, de asemenea, a elaborat și a aprobat [Planul de răspuns și redresare socio-economică în urma COVID-19 \(PRSE COVID-19\)](#), o ofertă intermediară de sprijin pentru țară în eforturile sale de a aborda provocările fără precedent generate de pandemia COVID-19. Scopul Planului de răspuns și redresare este de a ancora ferm răspunsul socio-economic la COVID-19 în planurile naționale de răspuns la COVID-19 și de dezvoltare pe termen lung, precum și de a nu lăsa pe nimeni în urmă. Documentul se bazează pe cinci piloni care prezintă principalele domenii și direcții de sprijin. Cei cinci piloni sunt: protejarea serviciilor și sistemelor de sănătate; protecția socială și serviciile de bază; protejarea locurilor de muncă, a întreprinderilor mici și mijlocii și a sectoarelor productive cele mai vulnerabile; răspunsul macroeconomic și colaborarea multilaterală; coeziunea socială și reziliența comunităților.

Activitatea EȚONU este facilitată de mai multe grupuri comune de lucru între agenții și grupuri de lucru care contribuie la implementarea eficientă a CPDD ONU 2018-2022 și a PRSE COVID-19, precum și a planurilor de lucru comune asociate acestora. Planurile contribuie la operaționalizarea celor două documente strategice și includ toate rezultatele și activitățile conexe asigurate în comun sau de entități individuale în cadrul fiecărui document, cu scopul de a maximiza sinergiile și de a evita suprapunerea. Documentele identifică, de asemenea, resursele disponibile pentru implementarea activităților incluse în planuri și insuficiența de finanțare care există.

de fonduri și programe, agenții specializate și alte entități ale Organizației Națiunilor Unite activează în Moldova

- ❖ Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO)
- ❖ Agenția Internațională pentru Energie Atomică (AIEA)
- ❖ Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (IFAD)
- ❖ Organizația Internațională a Muncii (ILO)
- ❖ Fondul Monetar Internațional (FMI)
- ❖ Organizația Internațională pentru Migrație (OIM)
- ❖ Centrul Internațional de Comerț (CIC)
- ❖ Uniunea Internațională de Telecomunicații (UIT)
- ❖ Oficiul Înalțului Comisar pentru Drepturile Omului (OHCHR)
- ❖ Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women)
- ❖ Programul Comun al Națiunilor Unite privind HIV/SIDA (UNAIDS)
- ❖ Conferința Organizației Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD)
- ❖ Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa (CEE-ONU)
- ❖ Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)
- ❖ Biroul Organizației Națiunilor Unite pentru Reducerea Riscurilor de Dezastre (UNDRR)
- ❖ Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP)
- ❖ Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA)
- ❖ Înalțul Comisar al Națiunilor Unite pentru Refugiați (ICNUR)
- ❖ Fondul Organizației Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF)
- ❖ Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO)
- ❖ Biroul Organizației Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (UNODC)
- ❖ Biroul Organizației Națiunilor Unite pentru Servicii de Proiect (UNOPS)
- ❖ Banca Mondială (BM)
- ❖ Organizația Mondială a Sănătății (OMS)

PRINCIPALII PARTENERI DE DEZVOLTARE AI SISTEMULUI ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE PENTRU DEZVOLTARE ÎN ȚARĂ

Activitatea Organizației Națiunilor Unite în țară n-ar fi posibilă fără angajamentul, sprijinul și contribuțiile numeroșilor săi parteneri. Instituțiile guvernamentale la nivel național și local, organizațiile societății civile, companiile din sectorul privat și donatorii bilaterali și multilaterali contribuie la implementarea CPDD ONU 2018-2022 și sprijină EȚONU ajutând astfel țara să efectueze transformările necesare pentru realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD), în conformitate cu Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Partenerii de implementare

În 2020, Organizația Națiunilor Unite în Moldova și-a consolidat mai multe parteneriate existente, precum și a creat altele noi pentru a accelera progresul în atingerea ODD-urilor și pentru a răspunde eficace, eficient și hotărât pericolelor generate de pandemia COVID-19, care a afectat țara la începutul anului. Parteneriatul de lungă durată cu Cancelaria de Stat, de exemplu, a continuat în 2020 și a fost marcat de prezentarea primei [Evaluări Naționale Voluntare \(ENV\)](#) pentru Moldova la Forumul politic de nivel înalt al ONU privind dezvoltarea durabilă, în iulie 2020. Elaborarea ENV a fost coordonată de Cancelaria de Stat și susținută de Organizația Națiunilor Unite. Mai mult, Cancelaria de Stat și Organizația Națiunilor Unite au colaborat strâns la coordonarea eforturilor de răspuns la COVID-19 pe tot parcursul anului.

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, cu care Organizația Națiunilor Unite a menținut un parteneriat fructuos de-a lungul anilor, a fost principalul omolog guvernamental al organizației în protejarea serviciilor și sistemelor de sănătate în timpul crizei. În mod similar, Organizația Națiunilor Unite a avut o colaborare strânsă cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării pentru a asigura continuitatea procesului educațional în condițiile pandemiei. Parteneriatele cu Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării și Centrul Național Anticorupție au fost în continuare solide, axându-se, în primul rând, pe consolidarea capacității instituțiilor respective de a elabora, implementa și monitoriza legislația, politicile și bugetele în vederea promovării angajamentelor

privind integritatea, egalitatea de gen și drepturile omului. Promovarea producerii și utilizării datelor fiabile pentru ODD-uri a rămas o prioritate pentru Organizația Națiunilor Unite în țară, astfel, a fost consolidat parteneriatul cu Biroul Național de Statistică (BNS), care a contribuit cu date în timp util și a fost, de asemenea, sprijinit în colectarea datelor respective cu scopul de a asigura suportul informațional pentru răspunsul la pandemia provocată de COVID-19.

Organizațiile societății civile au fost implicate în mod constant în activitatea Organizației Națiunilor Unite în țară și au rămas parteneri valoroși ai organizației în 2020.

Peste 1/3 din activitățile implementate de Organizația Națiunilor Unite în Moldova în 2020 au implicat organizațiile societății civile în calitate de parteneri de implementare.

Activitățile care au inclus organizațiile respective în calitate de parteneri s-au axat în principal pe promovarea egalității de gen și a drepturilor omului, încetarea violenței împotriva femeilor și copiilor, consolidarea sistemului de justiție, protecția copilului și educația pentru sănătate.

Recunoscând potențialul imens pe care sectorul privat îl are pentru a contribui la realizarea ODD-urilor, în ultimii ani Organizația Națiunilor Unite în Moldova și-a îndreptat atenția spre dezvoltarea de noi parteneriate și consolidarea relațiilor de colaborare existente cu companiile din sectorul privat. În 2020, interacțiunea cu sectorul privat s-a axat în special pe atenuarea efectelor pandemiei generate de COVID-19. Parteneriatul cu Fundația Moldcell, care a fost înființată de către unul dintre cei mai mari furnizori de telefonie mobilă din țară și cu care Organizația Națiunilor Unite în Moldova a semnat un memorandum de înțelegere spre sfârșitul anului, este doar un exemplu. Parteneriatul a generat deja rezultate concrete prin implementarea unui proiect menit să ajute adulții în etate să facă față efectelor de izolare socială ale pandemiei.

Un parteneriat stabilit anterior cu Premier Energy, care este cel mai mare furnizor de energie electrică din țară, a permis distribuirea rapidă și eficientă a mesajelor de prevenire a COVID-19 către populație, facturile de energie electrică fiind utilizate ca mijloc de comunicare. Aceeași companie a devenit parte a unui alt parteneriat inovator, facilitat de Organizația Națiunilor Unite, care, de asemenea, a reunit BNS, Agenția Spațială Europeană și Orange Moldova, cel mai mare furnizor de telefonie mobilă din țară, pentru a iniția o amplă platformă comună de date care să integreze diferite tipuri de date, inclusiv cele privind consumul de energie electrică și mobilitate, cu scopul de a genera informații despre evoluția pandemiei COVID-19 în țară. Platforma a fost utilizată de Guvern cu scopul de a asigura suportul informațional pentru răspunsul național la COVID-19.

Parteneriatele cu Banca Mondială și alte instituții financiare au fost, de asemenea, consolidate. O propunere prezentată de Organizația Națiunilor Unite pentru dezvoltarea unui fond de investiții și inovare în domeniul climei a beneficiat de sprijinul Băncii Mondiale și al IFAD. Organizația Națiunilor Unite și Banca Mondială au inițiat, de asemenea, discuții privind implementarea în comun a unei evaluări cuprinzătoare din perspectiva genului, inițiativă care a continuat și în 2021 generând rezultate pozitive. Mai mult, Reuniunea Partenerilor de Dezvoltare, un forum co-prezidat de Organizația Națiunilor Unite și Banca Mondială, a fost convocată în mod regulat pe parcursul anului, reflectând colaborarea efectivă dintre cele două entități pentru facilitarea coordonării ajutorului în țară. Evenimentul reunește principalii parteneri internaționali de dezvoltare din Moldova pentru a discuta provocările, oportunitățile și riscurile în dezvoltare. În 2020, reuniunea a fost convocată pentru a coordona eforturile de răspuns la COVID-19 și pentru a disemina informații despre evoluția pandemiei în țară și în întreaga regiune.

Partenerii de finanțare

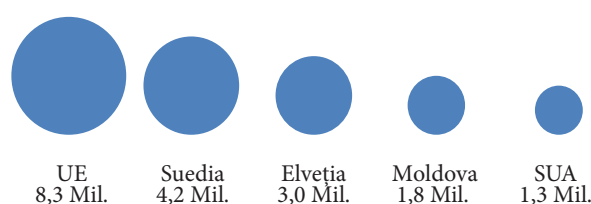
Contribuțiile partenerilor de finanțare, inclusiv ale donatorilor bilaterali și multilaterali, precum și ale diferitor fonduri globale, sunt esențiale pentru implementarea activităților Organizației Națiunilor Unite în țară, astfel că organizația s-a bazat în continuare pe sprijinul lor generos în 2020.

Circa 85% din resursele disponibile pentru implementarea activităților planificate pentru 2020 în cadrul CPDD ONU 2018-2022 au reprezentat contribuțiile partenerilor de finanțare.

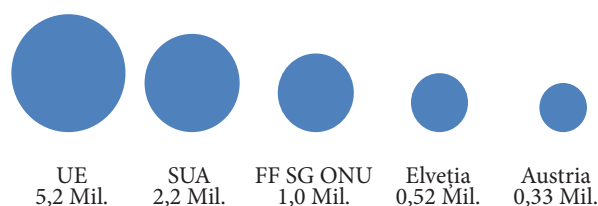
Ponderea resurselor secundare disponibile pentru implementarea PRSE COVID-19 a fost similară. În total 26 de parteneri de finanțare au contribuit financiar la implementarea activităților planificate în cadrul celor două documente.

Uniunea Europeană (UE) și guvernele Suediei, Elveției, Moldovei și Statelor Unite au contribuit cel mai mult la implementarea CPDD ONU 2018-2022 în 2020. Contribuțiile lor s-au ridicat la aproximativ 75% din totalul resurselor disponibile pentru anul respectiv. UE, Fondul fiduciar de răspuns și redresare în urma COVID-19 al Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite (FF SG ONU) și guvernele Statelor Unite, Elveției și Austriei au asigurat cea mai mare contribuție pentru implementarea PRSE COVID-19. Contribuțiile lor s-au ridicat la 70% din totalul resurselor disponibile pentru plan. Lista completă a partenerilor finanțatori este inclusă în anexa A.

Primii cinci parteneri de finanțare ai CPDD ONU 2018-2022 în 2020

Primii cinci parteneri de finanțare ai PRSE COVID-19 în 2020

Majoritatea resurselor oferite de partenerii de finanțare au fost direcționate pentru implementarea activităților de dezvoltare de către agenții separate. Totuși, au fost utilizate și mecanisme de finanțare care permit abordări mai integrate pentru dezvoltarea și implementarea programelor sau proiectelor. UE și guvernele Suediei, Austriei și Elveției au fost principalii parteneri de finanțare care au contribuit cu resurse la implementarea în comun a programelor și proiectelor Organizației Națiunilor Unite în 2020. Aceste inițiative comune s-au concentrat în principal pe consolidarea drepturilor omului în regiunea transnistreană; consolidarea coeziunii economice, teritoriale și sociale în Moldova; consolidarea și fortificarea abordării de integrare a egalității de gen la nivel local; maximizarea impactului pozitiv al migrației asupra dezvoltării socio-economice; și abordarea efectelor pandemiei COVID-19.

Resursele puse la dispoziție prin FF SG ONU pentru COVID-19 și în baza Cadrului unic de buget, rezultate și responsabilizare al UNAIDS au contribuit, de asemenea, la implementarea în comun a activităților Organizației Națiunilor Unite. Proiectele s-au axat pe testarea, tratamentul și prevenirea HIV și pe abordarea consecințelor pandemiei COVID-19 în țară. Organizația Națiunilor Unite va continua să exploreze și să urmărească oportunități similare în viitor, pentru a permite implementarea mai multor proiecte comune și activități în cazul în care reunirea avantajelor comparative ale diferitelor agenții, fonduri și programe ale Organizației Națiunilor Unite în cadrul inițiativelor unice și integrate ar oferi cea mai mare valoare, judecând după potențialul lor de accelerare a realizării ODD-urilor.

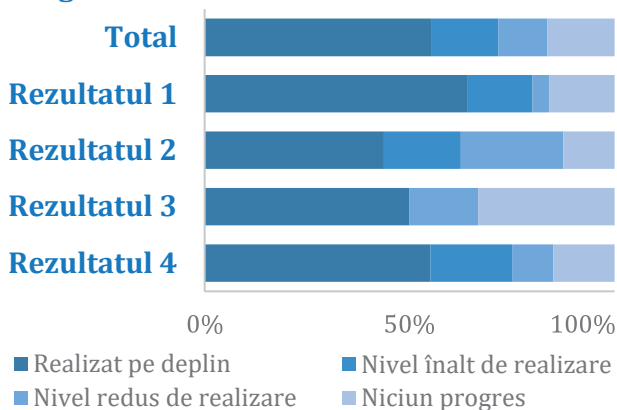

PREZENTARE GENERALĂ: DOMENIILE PRIORITARE ALE CADRULUI DE PARTENERIAT ȘI PILONII PLANULUI DE RĂSPUNS ȘI REDRESARE SOCIO-ECONOMICĂ ÎN URMA COVID-19

În 2020, Organizația Națiunilor Unite în Moldova a continuat să sprijine țara în implementarea priorităților sale de dezvoltare și în realizarea ODD-urilor, înregistrând progrese în toate cele patru direcții strategice ale activității sale prin promovarea drepturilor omului și a egalității de gen și consolidarea capacităților instituționale și de guvernare; îmbunătățirea accesului la muncă decentă și îmbunătățirea serviciilor și infrastructurii locale; îmbunătățirea calității educației, a serviciilor de sănătate și a asistenței sociale; precum și promovarea dezvoltării rezistente la schimbările climatice.

În pofida provocărilor fără precedent ale pandemiei generate de COVID-19 și ale contextului politic național în schimbare, Organizația Națiunilor Unite a făcut progrese semnificative în atingerea obiectivelor pe care și-a propus să le implementeze în 2020, înregistrând un nivel complet sau înalt de realizare pentru 70% din cei 67 de indicatori de produs pentru care sunt disponibile date.¹

Progresul indicatorilor

Pe lângă înregistrarea unor progrese semnificative în cele patru direcții strategice tradiționale ale activității sale, Organizația Națiunilor Unite a adus o contribuție importantă la eforturile naționale de răspuns și redresare în urma COVID-19, sprijinind țara în consolidarea sistemului de sănătate pentru a aborda efectele pandemiei și, de asemenea, în asigurarea continuității educației și a serviciilor sociale, oferind în același timp asistență directă pentru unele dintre cele mai vulnerabile grupuri de populație.

Mai multe realizări au fost susținute de abordarea integrată și coerentă a dezvoltării, implementată de Organizația Națiunilor Unite în Moldova, care a fost consolidată în continuare prin mai multe eforturi cheie comune întreprinse pentru a accelera realizarea ODD-urilor, inclusiv sprijinul acordat Guvernului în pregătirea primei ENV a progreselor realizate în implementarea ODD și asistența oferită în revizuirea proiectului Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030”, care, odată intrată în vigoare, va servi drept cadru pentru dezvoltarea țării până în anul 2030.

Organizația Națiunilor Unite în Moldova a asigurat resurse în valoare de peste 27 milioane de dolari SUA pentru implementarea planurilor sale de lucru comune pentru 2020, dintre care 73,4% au fost implementate, restul fiind redirectionate pentru anul 2021. Fondurile au fost direcționate către programe și proiecte care acoperă toate ODD-urile, cea mai mare parte a cheltuielilor fiind alocată pentru ODD 16, 9, 5, 8 și 3, care au primit peste 80% din finanțare. Organizația Națiunilor Unite a asigurat suplimentar 13 milioane de dolari SUA pentru implementarea PRSE COVID-19 pentru proiectele care urmau să fie inițiate în 2020; 85% din finanțarea respectivă a fost valorificată până la sfârșitul anului. Alte 7 milioane de dolari SUA au fost asigurate la sfârșitul anului 2020 pentru activitățile care urmau să fie inițiate în 2021.

Implementarea efectivă a CPDD ONU 2018-2022 și PRSE COVID-19 va rămâne o prioritate pentru Organizația Națiunilor Unite în anul 2021, ca și eforturile depuse pentru a îmbunătăți coerența, eficacitatea și eficiența implementării programelor, operațiunilor și comunicării. În plus, în 2021, ETONU își va îndrepta atenția spre dezvoltarea următorului său cadru de cooperare, care va stabili direcțiile de activitate ale Organizației Națiunilor Unite în țară pentru următorii cinci ani începând cu 2023.

Activitățile și rezultatele Organizației Națiunilor Unite în Moldova, precum și a lecțiile însușite în 2020 și prioritățile pentru 2021 vor fi prezentate mai detaliat în continuare în cadrul prezentului raport.

¹ Indicatorii la nivelul rezultatelor încă urmează să fie evaluați. Procesul se va încheia atunci când vor fi disponibile mai multe date.

CAPITOLUL 1

PRINCIPALELE EVOLUȚII ȘI DIFICULTĂȚI APĂRUTE ÎN MOLDOVA

PRINCIPALELE EVOLUȚII ȘI DIFICULTĂȚI APĂRUTE ÎN MOLDOVA

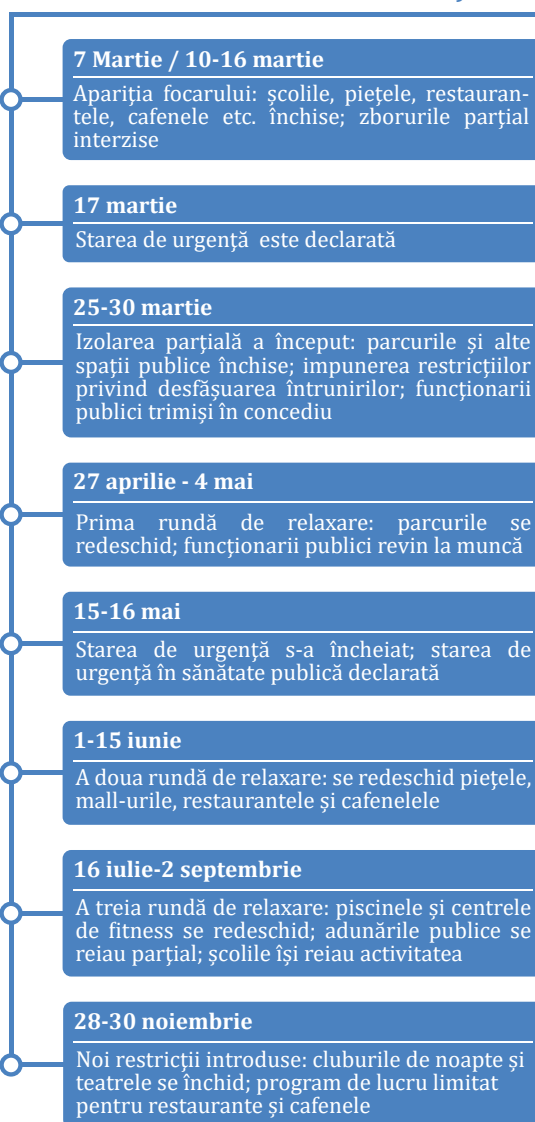
Principalele evoluții politice

În ultimii ani, mediul politic în Moldova a fost polarizat și în continuă schimbare, anul 2020 nefiind o excepție în acest sens. Trei evenimente majore au dominat scena politică pe parcursul anului, inclusiv izbucnirea pandemiei COVID-19 la nivel global, apoi și la cel local, reconfigurarea partidelor politice parlamentare și alegerile prezidențiale. Toate aceste evenimente au implicații importante pentru dezvoltarea viitoare a țării.

Țara a fost afectată de pandemia COVID-19 la începutul lunii martie 2020. La acea etapă, Guvernul, care era relativ nou, fiind desemnat la sfârșitul anului 2019 prin votul coaliției formate de Partidul Socialiștilor și Partidul Democrat (PD) și condus de prim-ministrul Ion Chicu, s-a pomenit în fața provocării de a limita arealul unei boli care se răspânda rapid, și de a-i minimiza totodată impactul economic asupra oamenilor și întreprinderilor, toate acestea în contextul unui sistem de sănătate fragil. La începutul pandemiei au fost puse în aplicare o serie de măsuri stricte, cu mai multe inversări, restabiliri și extinderi, pentru a încetini răspândirea bolii. A doua jumătate a anului 2020 a fost caracterizată printr-o relaxare a restricțiilor, rămânând în vigoare doar câteva măsuri, în special purtarea măștilor în spațiile publice. Spre sfârșitul anului au fost introduse unele restricții suplimentare. Totuși, măsurile au fost insuficiente pentru a preveni o creștere a cazurilor de coronavirus în prima jumătate a lunii decembrie, punând sistemul de sănătate într-o situație de presiune extremă.

Coaliția dintre Partidul Socialiștilor și Partidul Democrat a eșuat la începutul anului, când mai mulți membri ai PD au decis să creeze un grup parlamentar separat, Pro Moldova, căruia i s-au alăturat ulterior tot mai mulți membri ai aceluiași partid. Grupul a fost înregistrat în calitate de partid politic la mijlocul anului. Scindarea Partidului Democrat a adus coaliția de guvernare a socialiștilor și democraților la un pas de a-și pierde majoritatea în Parlament. La scurt timp după înregistrarea noului partid a fost întreprinsă tentativa de a aduce un reprezentant al socialiștilor în grupul Pro Moldova, care, dacă ar fi reușit, ar fi înclinat balanța puterii în Parlament. Dar încercarea a eșuat generând din ambele părți acuzații de presiune nejustificată asupra unui deputat din Parlament. Spre toamnă și înainte de alegerile prezidențiale, socialiștii

COVID-19: Calendarul restricțiilor

au reușit să-și consolideze controlul asupra unei majorități parlamentare.

Alegerile prezidențiale au avut loc în noiembrie 2020 desfășurându-se în două tururi, în condițiile în care niciunul dintre candidații înregistrați nu a putut acumula mai mult de jumătate din voturile exprimate în primul tur. La cel de-al doilea tur de scrutin au participat Maia Sandu, liderul Partidului Acțiune și Solidaritate, și Igor Dodon, actualul și liderul de facto al Partidului Socialiștilor din acea perioadă. După numărarea tuturor voturilor, Maia Sandu a fost declarată învingătoare cu 57,75% din sufragii. În al doilea tur de scrutin au participat peste 1.650.000 de alegători, inclusiv aproape 263.000 de alegători din diasporă, care a avut o prezență record la urne.

Alegerile prezidențiale au adus o schimbare în configurația forțelor politice din țară, cu Președinția, pe de o parte, și Guvernul și Parlamentul, pe de altă parte, controlate de diferite partide și actori politici cu interese diametral opuse. Anul s-a încheiat cu demisia premierului, soldându-se cu o situație de incertitudine politică care s-a perpetuat și în 2021.

Principalele evoluții economice

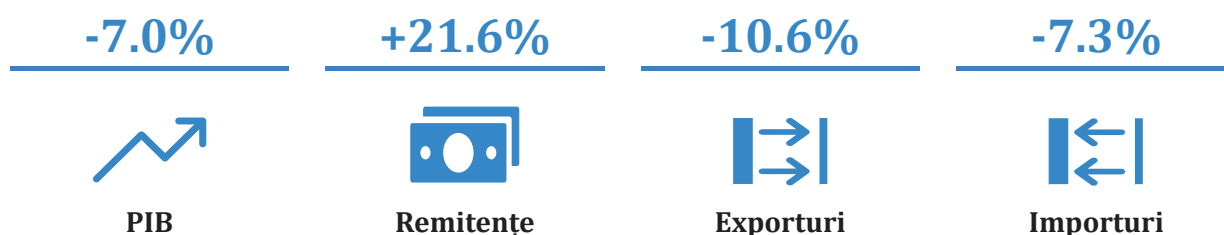
După o creștere economică robustă de 4.15% în medie pe parcursul ultimilor trei ani, economia Republicii Moldova a cunoscut o contractare semnificativă în 2020, cauzată de pandemia COVID-19 și de o secetă gravă care a afectat întreaga țară. Conform datelor preliminare ale BNS, economia s-a contractat cu 7% în 2020 față de anul precedent. Ca urmare a carantinei, industria prelucrătoare s-a contractat cu 5,5%. Și sectorul turistic a avut performanțe scăzute, astfel, în țară a sosit o pătrime din numărul turiștilor care au vizitat-o în 2019. În același timp, condițiile meteorologice nefavorabile au redus valoarea producției agricole brute cu aproape o treime.

Criza COVID-19 a împins multe întreprinderi mici în pragul colapsului, impunându-le să-și reducă activitatea de producție, să-și trimită personalul în șomaj tehnic și să-și crească povara datoriei din cauza scăderii disponibilității de lichidități sau a fluxului de numerar. Remitențele, care au propulsat economia moldovenească din contul consumului timp de mulți ani – în 2019 remitențele reprezentând 16% din produsul intern brut (PIB) – au crescut cu 21,6% pe parcursul anului 2020. Totuși, această creștere reflectă mai degrabă formalizarea fluxurilor de transferuri bănești, decât o schimbare reală. Pe de altă parte, vulnerabilitatea celor care se bazează

pe remitențe – un sfert din totalul gospodăriilor din țară – a crescut semnificativ în perioada pandemiei.

Ca urmare a perturbărilor lanțului de aprovizionare regional, comerțul moldovenesc a încetinit: exporturile au scăzut cu 10,6% comparativ cu 2019, iar importurile s-au redus cu 7,3%. Principalele destinații de export au fost România, Germania, Federația Rusă, Italia și Turcia. Majoritatea importurilor au provenit în continuare din UE, Comunitatea Statelor Independente și China. Cu toate acestea, întrucât importurile din UE și Comunitatea Statelor Independente au scăzut în 2020 cu 12,7% și, respectiv, cu 7%, importurile din China au crescut cu 7,3%, această țară devenind principalul partener comercial în structura importurilor din Moldova, urmată de România, Federația Rusă, Ucraina și Germania. Primele trei categorii de mărfuri exportate au inclus mașini și echipamente de transport, produse alimentare și animale vii, precum și diverse bunuri fabricate. Primele trei categorii de mărfuri importate au inclus mașini și echipamente de transport, bunuri fabricate și produse chimice.

Pe parcursul ultimilor ani, din contul emigrației și a creșterii economice, șomajul s-a menținut la niveluri scăzute record. Rata șomajului a fost de 5,1 la sută în 2019 și, potrivit datelor trimestriale ale BNS, a continuat să rămână redusă în 2020. Totuși, piața muncii din Moldova se caracterizează prin niveluri ridicate de inactivitate și ocupare informală. Având în vedere nivelurile relativ înalte de ocupare informală în sectorul agricol, se anticipează ca restricțiile COVID-19 să fi afectat în mod disproporționat grupurile sărace de populație rurală și cele mai vulnerabile grupuri, deoarece acestea sunt mai susceptibile să se confrunte cu acces deficitar la prestațiile de asistență socială.

Pentru a finanța măsurile de răspuns la criză, Guvernul și-a majorat cheltuielile, ceea ce a contribuit la sporirea deficitului bugetar de la 1,4% în 2019 la 5,1% până la sfârșitul anului 2020. Drept urmare, datoria de stat a avut o cotă de 32,9% în PIB în 2020. Totuși, setul de măsuri puse în aplicare a fost insuficient pentru a evita o contracție semnificativă a economiei.

Situația la capitolul ODD-uri

În pofida circumstanțelor dificile determinate de pandemie, anul 2020 a fost unul productiv pentru evaluarea progreselor înregistrate în implementarea ODD-urilor în țară. Guvernul Republicii Moldova a participat pentru prima dată la procesul ENV prezentându-și rezultatele la Forumul politic la nivel înalt al Organizației Națiunilor Unite în iulie 2020.

Organizația Națiunilor Unite a sprijinit procesul prin consiliere strategică și prin formarea unei echipe de consultanți cu calificare înaltă pentru a ghida procesul. Raportul a fost elaborat într-o manieră participativă și incluzivă. Pe parcursul procesului ENV au fost organizate consultări online și offline ample în cadrul Guvernului și cu societatea civilă, sectorul privat, mediul academic și partenerii de dezvoltare.

ENV a relevat că țara a înregistrat progrese semnificative în realizarea ODD-urilor 1, 8, 13 și 17,

evidențiind în același timp rezultatele moderate obținute în realizarea ODD-urilor 2, 3, 5, 7, 9 și 11. Dar evaluarea a arătat, de asemenea, că progresele înregistrate în realizarea ODD-urilor 4, 6, 10, 12, 15 și 16 au fost mai puțin vizibile. Prin urmare, aceste domenii vor necesita o atenție sporită în viitor.

În paralel cu procesul ENV, BNS a elaborat o listă revizuită a indicatorilor ODD naționalizați și a analizat datele lipsă pentru măsurarea progresului în realizarea ODD-urilor. Lista revizuită a indicatorilor, împreună cu datele asociate, a fost utilizată cu scopul de a finaliza analiza pentru ENV. Exercițiul va contribui, de asemenea, la orientarea tuturor inițiativelor viitoare privind datele care vizează sprijinirea realizării obiectivelor stabilite în Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

În plus, Guvernul a aprobat un proiect revizuit al Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030». Strategia, care este în totalitate aliniată cu Agenda 2030 și cu ODD-urile, precum și cu angajamentele asumate de Republica Moldova în temeiul Acordului de Asociere UE-Moldova, a fost elaborată și actualizată cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite. Strategia este în prezent în curs de examinare la Parlament. Odată aprobat de Parlament și intrat în vigoare, documentul va deveni cadrul cheie pentru dezvoltarea țării, trasând direcția pentru realizarea ODD-urilor.

CAPITOLUL 2

RĂSPUNSUL SOCIO-ECONOMIC IMEDIAT AL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE LA PANDEMIA GENERATĂ DE COVID-19

Sursa foto: OMS

RĂSPUNSUL SOCIO-ECONOMIC IMEDIAT AL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE LA PANDEMIA GENERATĂ DE COVID-19

Coordonarea eforturilor de sprijin imediat și planificarea răspunsului

Organizația Națiunilor Unite din Moldova s-a aflat în fruntea eforturilor de răspuns și redresare în urma COVID-19 în țară, fiind implicată activ în proces încă de la primele etape ale acestuia, când a oferit Guvernului sprijin pentru elaborarea Planului de pregătire și răspuns pentru situația de urgență aferentă COVID-19. Planul a consolidat pregătirea sistemului de sănătate pentru detectarea timpurie a cazurilor, evaluarea riscurilor, comunicarea riscurilor, supravegherea, testarea în laborator, gestionarea cazurilor clinice și prevenirea și controlul infecției. Centrul operativ de coordonare în urgențe de sănătate publică a fost, de asemenea, renovat și dotat din timp cu echipamente adecvate pentru tehnologia informației și comunicațiilor pentru a facilita coordonarea eforturilor de răspuns.

Pentru a asigura o abordare armonizată a acordării sprijinului aferent COVID-19 de către agențiile, fondurile și programele Organizației Națiunilor Unite, EȚONU a elaborat PRSE COVID-19 la scurt timp după ce pandemia a afectat țara. Elaborarea planului, care a avut loc în paralel cu acordarea asistenței imediate, a vizat consolidarea capacității sistemului de sănătate și sprijinirea celor mai vulnerabile grupuri de populație pentru a face față crizei care lua amploare. Planul final a inclus un portofoliu de proiecte costul căruia s-a ridicat la 106,7 milioane de dolari SUA, dintre care 12,2 la sută, sau 13 milioane de dolari SUA, au fost mobilizați în 2020 pentru proiectele care urmau să fie inițiate în cursul anului.

PRSE COVID-19 are o bază solidă de evidențe, informațiile fiind acumulate din peste 25 de evaluări. Documentul, de asemenea, se axează într-o măsură mare pe egalitatea de gen și drepturile omului, luând în considerare vulnerabilitățile specifice cu care se confruntă femeile, tinerii, adulții în etate, persoanele cu dizabilități, persoanele care trăiesc cu HIV, migranții și alte grupuri defavorizate în contextul pandemiei. Același accent a fost ulterior menținut în proiectele implementate în cadrul planului.

Provocările generate de pandemia COVID-19 necesită un angajament puternic și eforturi

coordonate din partea tuturor partenerilor de la toate nivelurile.

Organizația Națiunilor Unite în Moldova a reușit să reunească guvernul și partenerii de dezvoltare în cadrul unei singure platforme – Reuniunea lunară a partenerilor de dezvoltare – pentru a discuta despre pandemie, a identifica necesitățile existente și cele care apar, a ajusta necesitățile identificate la resursele disponibile, a mobiliza fonduri suplimentare pentru a aborda efectele pandemiei și a promova o abordare generală coordonată a eforturilor de răspuns și redresare.

~500.000 de persoane vulnerabile au fost ajutate să facă față impactului economic și social al pandemiei COVID-19 cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite. Sprijinul a fost posibil datorită identificării la timp a cetățenilor și comunităților afectate de pandemie și mobilizării rapide a resurselor necesare.

Asigurarea accesului la echipamentele și consumabilele esențiale

Ca și în cazul altor țări din lume, Moldova a fost afectată de o lipsă acută de echipamente individuale de protecție la începutul pandemiei. În acest context, Organizația Națiunilor Unite a sprijinit eforturile de evaluare a necesităților Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, ajutând instituția să utilizeze preponderent planificarea lunară, decât să

se bazeze pe achiziții ad-hoc pentru a spori astfel predictibilitatea și volumul livrărilor. Capacitatea de testare a laboratoarelor a fost, de asemenea, majorată treptat, de la circa 450 la peste 4.000 de teste pe zi.

Pe lângă consolidarea gestionării achizițiilor și aprovizionării în sectorul sănătății, Organizația Națiunilor Unite a contribuit la protejarea sănătății și siguranței lucrătorilor din prima linie prin achiziționarea directă și livrarea echipamentelor de protecție și a celor medicale, precum și a altor bunuri esențiale. În general, Organizația Națiunilor Unite a achiziționat, cu finanțare de la partenerii săi, peste 2 milioane de măști chirurgicale, 170.000 de costume de protecție, 3.700 de termometre, 93 de ventilatoare și 380 de concentratoare de oxigen, printre alte articole. Acestea au fost livrate Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și instituțiilor medicale, precum și administrațiilor locale, agențiilor teritoriale de ocupare a forței de muncă, centrelor de sănătate prietenoase tinerilor, penitenciarelor, punctelor de trecere a frontierei, centrelor de plasament și organizațiilor societății civile care asistă grupurile vulnerabile. De rezultatele acestor eforturi au beneficiat circa 50.000 de angajați care activează în instituții medicale și mulți alții din afara sistemului de sănătate.

Asigurarea accesului la vaccin

Accesul la vaccinul anti-COVID-19 a fost, de asemenea, facilitat cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite. Eforturile depuse în acest sens au permis livrarea primelor doze de vaccinuri anti-COVID-19 prin facilitatea COVAX – o inițiativă globală care vizează accesul echitabil la vaccinurile anti-COVID-19 – la începutul anului 2021. Eforturile pregătitoare pentru livrarea și distribuirea vaccinurilor au presupus implementarea a două evaluări majore, o evaluare a pregătirii pentru introducerea vaccinului și o evaluare a lanțului frigorific de aprovizionare, precum și elaborarea unui plan național de vaccinare. Toate au fost finalizate cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite.

Consolidarea capacității lucrătorilor medicali de a răspunde la pandemie

Pentru a consolida în continuare capacitatea sistemului de sănătate de a răspunde la pandemie, Organizația Națiunilor Unite a sprijinit elaborarea protocoalelor clinice privind COVID-19 și instruirea

profesioniștilor din domeniul medical cu privire la aplicarea protocoalelor respective. De asemenea, a fost asigurată continuitatea serviciilor de sănătate esențiale, circa 4.000 de lucrători medicali fiind instruiți în furnizarea de îngrijiri în contextul COVID-19.

Evaluarea și comunicarea riscurilor aferente COVID-19

Sprijinul acordat autorităților sanitare în comunicarea riscurilor le-a permis să ajungă la public cu informații oportune despre noul coronavirus în timp util, să identifice pericolele și știrile false despre virus într-un stadiu incipient și să-și adapteze mesajele la populația generală și la grupurile vizate. Pentru a informa publicul și toate părțile interesate despre evoluția pandemiei, în martie 2020 a fost lansat un [tablou public de bord](#) care a permis monitorizarea în timp real a cazurilor de COVID-19 în țară. Platforma a avut peste 2 milioane de vizualizări până la sfârșitul anului.

Asigurarea trecerii frontierei în condiții de siguranță

Mai mult, pentru a sprijini implementarea măsurilor de control și prevenire a infecției cu COVID-19 la punctele de trecere a frontierei, Organizația Națiunilor Unite a ajutat la actualizarea și diseminarea procedurilor de operare standard specifice pentru detectarea, notificarea, izolarea, gestionarea și referirea călătorilor infectați cu COVID-19. A fost elaborat un curriculum de formare și peste 200 de lucrători de frontieră au fost instruiți în domeniul procedurilor actualizate.

Consolidarea capacității sistemului de învățământ de a face față pandemiei

Sprijinirea continuității procesului educațional în perioada pandemiei a fost o prioritate cheie pentru Organizația Națiunilor Unite în 2020. Astfel, Ministerului Educației, Culturii și Cercetării i-a fost acordată asistență în elaborarea unor orientări și regulamente speciale pentru organizarea proceselor de instruire în contextul COVID-19. Ulterior, aproape 40.000 de cadre manageriale, didactice și non-didactice din școli și grădinițe au fost instruite cu privire la orientările elaborate. De asemenea, au fost procurate și livrate apă și mijloace de igienizare tuturor celor 2.600 de școli și grădinițe din țară.

Mai mult, a fost organizat un curs de instruire online pentru peste 10.000 de cadre manageriale și didactice privind educația parentală pozitivă pentru dezvoltarea timpurie a copilului în perioada pandemiei și în perioada de recuperare, ceea ce i-a ajutat să ofere sprijin pentru mai mult de 100.000 de copii mici prin consiliere online cu părinții și îngrijitorii. În plus, circa 98.000 de adolescenți și tineri, precum și aproape 285.000 de profesori și părinți au fost contactați printr-un program de asistență psihologică menit să-i ajute să facă față efectelor pandemiei.

Abordarea nevoilor celor mai vulnerabili

Abordarea nevoilor celor mai vulnerabili este esențială pentru activitatea Organizației Națiunilor Unite în țară. Prin urmare, un spectru larg de inițiative a fost implementat de organizație în contextul COVID-19. Ca parte a acestor inițiative, a fost asigurată continuitatea tratamentului pentru persoanele din zone îndepărtate care trăiesc cu HIV și a persoanelor care se recuperează după dependența de droguri; au fost adoptate măsuri pentru a preveni răspândirea COVID-19 printre deținuți; câteva mii de adulți în etate au beneficiat de asistență pentru salvarea vieții; mai mulți migranți vulnerabili afectați de pandemie au fost sprijiniți să revină acasă; mai multe instituții rezidențiale pentru copii, inclusiv copii cu dizabilități și familii vulnerabile cu copii mici cu întârzieri în dezvoltare, au beneficiat produse de igienă și de curățenie; refugiații, solicitanții de azil și apatrizii care și-au pierdut locul de muncă sau veniturile au beneficiat de asistență bănească; iar lista continuă.

Asigurarea sănătății și siguranței votanților în timpul alegerilor

Organizația Națiunilor Unite a sprijinit în continuare pregătirea și organizarea unor alegeri prezidențiale transparente și accesibile în contextul pandemiei COVID-19. O campanie implementată de Organizația Națiunilor Unite în parteneriat cu Comisia Electorală Centrală a ajuns la peste 1,2 milioane de persoane cu informații despre procesul de votare. Materialele pregătite au explicat într-o manieră ușor de citit și ușor de înțeles principalele reguli și proceduri care trebuie urmate de votanți în ziua alegerilor în contextul pandemiei.

PRINCIPALELE REZULTATE ÎN CADRUL PRSE COVID-19

Planul de pregătire și răspuns pentru situația de urgență aferentă COVID-19 și Planul național de imunizare elaborate

\$13 milioane în resurse mobilizate

> 25 de evaluări au asigurat informații pentru răspuns

~ 50.000 de lucrători medicali au beneficiat de echipament individual de protecție și alte consumabile

~ 4.000 de lucrători medicali pregătiți să asigure continuitatea serviciilor esențiale de sănătate

Tabloul de bord COVID-19 lansat și accesat de peste 2 milioane de oameni

Măsuri de control și prevenire a infecției la punctele de trecere a frontierei luate

~ 40.000 de angajați din sistemul de învățământ pregătiți pentru organizarea proceselor de instruire în condiții de pandemie

Grupurile de populație vulnerabile sprijinite pentru a face față efectelor pandemiei

> 1.2 milioane de alegători informați despre procesul de votare în contextul pandemiei

CAPITOLUL 3

SPRIJINUL OFERIT DE SISTEMUL DE DEZVOLTARE AL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE PRIORITĂȚILOR NAȚIONALE DE DEZVOLTARE PRIN INTERMEDIUL CADRULUI DE PARTENERIAT

SPRIJINUL OFERIT DE SISTEMUL DE DEZVOLTARE AL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE PRIORITĂȚILOR NAȚIONALE DE DEZVOLTARE: REALIZĂRILE ÎN CADRUL REZULTATELOR PARTENERIATULUI

REZULTATUL 1: GUVERNAREA, DREPTURILE OMULUI ȘI EGALITATEA DE GEN

Pe parcursul anului Organizația Națiunilor Unite a obținut câteva rezultate notabile în domeniul guvernării, drepturilor omului și egalității de gen, în pofida situației politice dificile și a dificultăților generate de pandemia COVID-19.

Consolidarea capacităților de date pentru ODD-uri

În 2020, Organizația Națiunilor Unite a continuat eforturile de consolidare a capacităților de date pentru ODD-uri. Sprijinit de Organizația Națiunilor Unite, BNS a lansat un program inovator pentru crearea unui registru statistic al populației, utilizând preponderent datele administrative existente, și a elaborat conceptul de registru ca un prim pas al procesului. Pentru a facilita accesul BNS la alte seturi de date, instituția a fost ajutată să-și îmbunătățească politicile de protecție a datelor prin elaborarea unui regulament intern privind protecția datelor cu caracter personal. În acest scop a fost efectuat un audit complet privind protecția datelor cu caracter personal.

În plus, Organizația Națiunilor Unite a sprijinit sistemul statistic național în colectarea și analiza datelor în domenii specifice, înregistrând și unele rezultate remarcabile. De exemplu, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și BNS au fost sprijinite să realizeze un sondaj demografic cuprinzător, Studiul „Generații și gen”, pentru a ajuta la abordarea provocărilor demografice din Moldova. BNS a efectuat o anchetă ad hoc a bugetelor gospodăriilor casnice, iar rezultatele acestora au fost analizate, inclusiv în combinație cu noi tipuri de date, pentru a contribui la evaluarea efectelor pandemiei COVID-19 asupra populației. BNS a beneficiat, de asemenea, de sprijin în colectarea statisticilor agricole și la elaborarea publicațiilor statistice tematice privind situația copiilor din țară.

Sprijinul Organizației Națiunilor Unite în domeniul datelor pentru ODD-uri a fost extins în continuare

pentru a îngloba o serie de activități de consolidare a capacităților care implică mai mulți reprezentanți ai Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, care au dobândit astfel cunoștințe și abilități mai bune privind asigurarea calității datelor administrative privind violența în familie. În plus, 11 autorități publice locale și-au îmbunătățit cunoștințele și abilitățile privind utilizarea datelor locale dezagregate pentru tineri în elaborarea planurilor anuale de acțiune pentru tineret cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite.

Consolidarea capacităților instituțiilor pentru drepturile omului și ale societății civile de a proteja drepturile omului

În urma eforturilor continue de advocacy ale Organizației Națiunilor Unite, Consiliul Național pentru Drepturile Omului, prezidat de prim-ministru, s-a reunit în premieră într-o sesiune de lucru pentru a revizui recomandările din cel de-al șaselea raport periodic al Comisiei pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor (CEDAW), emis țării în 2020. Comitetul a aprobat un set de măsuri pentru implementarea recomandărilor.

Șaisprezece organizații ale societății civile au participat activ la procesul de revizuire a CEDAW, fiind sprijinite de Organizația Națiunilor Unite pentru a prezenta Comitetului rapoarte alternative. De asemenea, acestea au beneficiat de asistență tehnică și financiară pentru a participa la sesiunea națională CEDAW, precum și pentru a se implica în activități de advocacy la nivel internațional la sesiunea CEDAW de la Geneva.

Societatea civilă și cetățenii în general beneficiază acum de o platformă online de raportare a discriminării bazate pe gen, a violenței de gen, a discursului sexist și a violenței împotriva femeilor în alegeri, dezvoltată de Organizația Națiunilor Unite în parteneriat cu Platforma pentru Egalitate de Gen. Pe parcursul celor două luni de campanie electorală pentru alegerile prezidențiale din 2020,

prin intermediul platformei au fost semnalate 144 de încălcări. În baza cazurilor de sexism identificate, Consiliul pentru Egalitate i-au fost adresate spre examinare trei plângeri.

Pentru a spori capacitatea profesioniștilor din mass-media de pe ambele maluri ale Nistrului de a promova drepturile omului, mai multe inițiative de consolidare a capacităților au fost implementate pe parcursul anului cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite. Drept urmare, peste 100 de profesioniști din mass-media, inclusiv din instituțiile de stat, și-au sporit cunoștințele despre problemele legate de drepturile omului și au învățat cum să le abordeze eficient în activitatea lor.

Organizația Națiunilor Unite a înregistrat, de asemenea, câteva rezultate în promovarea drepturilor copilului. Capacitatea Avocatului Poporului pentru Drepturile Copilului de a asigura monitorizarea regulată și independentă a drepturilor copiilor a fost consolidată, acordându-se o atenție specială evaluării mecanismelor de cooperare intersectorială pentru prevenirea și reducerea unei serii de riscuri pentru bunăstarea copilului. În plus, pe parcursul anului a fost adoptat un pachet de modificări legislative cuprinzătoare, îmbunătățind astfel inclusiv reglementările privind custodia copiilor lăsați în țară de părinții migranți, privind tutela și curatela pentru copiii rămași fără îngrijire părintească și protecția copiilor-victime ale violenței.

Consolidarea capacităților instituțiilor naționale de a promova integritatea, egalitatea de gen și drepturile omului

În 2020, cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite au fost obținute o serie de rezultate importante în domeniul egalității de gen și prevenirii violenței de gen. În prezent, există un cadru juridic îmbunătățit și un sistem de protecție și de răspuns la violența de gen ca urmare a revizuirii de către Parlament și Guvern a unui set de dispoziții legale conexe. Femeile care activează în instituțiile de apărare și cele de securitate se bucură în prezent de medii de lucru mai sigure datorită mecanismului nou pus în aplicare privind identificarea și eliminarea comportamentului discriminatoriu și de hărțuire sexuală din cadrul sectorului. În plus, 220 de reprezentanți ai instituțiilor de apărare și de securitate și-au îmbunătățit abilitățile de evaluare a politicilor publice dintr-o perspectivă bugetară sensibilă la gen, după participarea la activitățile de consolidare a capacităților, implementate de Organizația Națiunilor Unite.

Integritatea instituțională și transparența au fost consolidate în continuare în 2020, inclusiv prin dezvoltarea și implementarea, cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite, a unui instrument de raportare privind implementarea Strategiei naționale de integritate și anticorupție, utilizat în prezent de 34% din instituțiile raportoare. De asemenea, au fost puse în aplicare alte câteva instrumente online, inclusiv un instrument menit să sporească transparența achizițiilor publice și un instrument pentru transmiterea cererilor de protecție a avertizorilor de integritate către Avocatul Poporului. În plus, circa 500.000 de persoane au fost contactate cu mesaje despre problemele de integritate prin intermediul a cinci campanii de sensibilizare.

Pe parcursul anului, principalele organe de stat și mecanisme implicate în coordonarea, monitorizarea și raportarea implementării drepturilor omului și-au sporit capacitatea de a se implica efectiv cu mecanismele internaționale privind drepturile omului. În acest scop, Organizația Națiunilor Unite a organizat o serie de webinare pentru punctele focale guvernamentale în domeniul drepturilor omului cu privire la mecanismul național de raportare despre implementarea obligațiilor prevăzute de tratate față de sistemele internaționale de protecție a drepturilor omului și urmărirea recomandărilor emise de acestea. Baza de date națională de raportare și urmărire, o platformă online menită să faciliteze monitorizarea implementării recomandărilor, a fost, de asemenea, transmisă Cancelariei de Stat pentru utilizare.

În domeniul aplicării legii, Organizația Națiunilor Unite a sprijinit Centrul integrat de pregătire pentru aplicarea legii pentru a-i spori capacitatea de a oferi instruire fizică și tactică de calitate înaltă angajaților din organele poliției care utilizează echipamente moderne. Au fost sporite și capacitățile experților criminaliști din organele poliției, prin dezvoltarea de abilități și asigurarea cu soluții software pentru investigații audio și video, care au fost deja aplicate în 28 de rapoarte de expertiză.

În mod similar, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră poate aborda mai bine criminalitatea transfrontalieră și proteja drepturile migranților în urma evaluării capacităților și nevoilor sale de supraveghere a frontierei și a îmbunătățirii capacității de formare a Centrului de Excelență în Securitatea Frontierei cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite. Au fost facilitate comerțul și mobilitatea umană la frontiera comună moldo-ucraineană, fiind prevenite și combătute contrabanda și a alte infracțiuni legate de frontieră, crimele și corupția, prin sprijinul acordat

pentru consolidarea cooperării transfrontaliere între agenții și supravegherea comună a frontierei.

Mai mult, Guvernul este acum mai bine pregătit să ajute victimele traficului ca urmare a creării unui serviciu specializat pentru victimele de sex masculin, primul de acest gen în Moldova și unul dintre puținele în lume. Organizația Națiunilor Unite a sprijinit elaborarea normelor și regulamentelor pentru acest serviciu, care au fost adoptate oficial de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în 2020. În plus, primul curs online dedicat prevenirii traficului de persoane și acordării asistenței victimelor traficului a fost elaborat și este gata de utilizare.

Consolidarea implicării civice și a participării la guvernarea democratică

Organizația Națiunilor Unite a continuat să promoveze participarea femeilor în politică prin evenimente de consolidare a capacităților și de sensibilizare care au ajuns la numeroase femei din întreaga țară. Astfel, circa 440 de femei alese sau numite în funcții publice au participat la diferite programe de consolidare a capacităților privind egalitatea de gen, implementate de Organizația Națiunilor Unite în 2020, iar peste 100.000 de femei au fost sensibilizate prin seria de ateliere online „Femeile în alegeri”, concepute și implementate cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite pentru a motiva femeile să se implice activ în procesele electorale și democratice și să discute barierele din calea implicării femeilor în politică.

În urma eforturilor de abilitare a titularilor de drepturi pentru a-și revendica drepturile, 100 de persoane, majoritatea din grupurile vulnerabile, precum și 28 de apărători ai drepturilor omului și membri ai organizațiilor societății civile din regiunea transnistreană și-au îmbunătățit capacitățile și cunoștințele despre drepturile omului. Mai mult, un grup de resurse format din părinți copiilor cu dizabilități a inițiat și a participat la campanii de advocacy și sensibilizare, menite să promoveze drepturile copiilor lor, cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite.

Organizația Națiunilor Unite a avut un rol-cheie în susținerea organizării alegerilor prezidențiale din 2020 și în consolidarea proceselor electorale. Sistemul online dezvoltat cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite și care oferă date în timp real privind prezența la vot a fost accesat de 1,9 milioane de utilizatori în timpul alegerilor. Prezentarea rapoartelor financiare de către partidele politice

prin intermediul unui sistem online, de asemenea, dezvoltat cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite, a devenit obligatorie, contribuind la transparența finanțării partidelor politice. Incluziunea proceselor electorale a fost promovată prin elaborarea și distribuirea materialelor de educație electorală adaptate necesităților persoanelor cu dizabilități și grupurilor lingvistice minoritare. A fost implementată și o aplicație bilingvă online ce conține informații despre procesul electoral și este destinată alegătorilor stabiliți în străinătate. Aplicația a fost folosită de 86.700 de persoane din 99 de țări în timpul alegerilor.

Sursa foto: UN Women

Elena Neaga, prima femeie primar din comuna Bălășești, raionul Sângerei, a declarat: „Inițial, mulți localnici aveau o atitudine sceptică față de o femeie primar, dar acum majoritatea și-au schimbat radical părerea. Dacă mai multe femei vor ocupa funcții de conducere, țara noastră va fi prosperă. Cred că femeile sunt capabile să se descurce în orice domeniu. Ați observat cât de prospere sunt țările în care femeile se află la conducere? Ele pot schimba lumea.”

Pentru a amplifica vocea tinerilor în procesul de dezvoltare, Consiliul Național al Tineretului din Moldova a fost sprijinit să organizeze o campanie națională care să ofere tinerilor abilități adecvate și să permită participarea lor la procesele de elaborare a politicilor. Campania a ajuns la peste de 1.000 de tineri, în rezultatul acestuia a fost elaborat un raport fundamentat pentru tineri, constatările fiind integrate în ENV.

În plus, tinerii au fost sensibilizați oferindu-li-se informații despre alegeri și au fost implicați în prevenirea corupției prin abordări inovatoare. Drept urmare, peste 200 de tineri și-au sporit cunoștințele despre alegeri, iar circa 150 de tineri au fost implicați în organizarea inițiativelor anticorupție. Aceste inițiative au ajuns la mii de oameni.

Îmbunătățirea capacității sistemului de justiție

Sistemul de justiție a devenit mai accesibil cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite în 2020. Femeile și bărbații beneficiază acum de acces îmbunătățit la asistență juridică gratuită ca urmare a digitalizării procesului de solicitare a serviciilor. De la digitalizarea procesului la mijlocul anului 2020, 82% din cererile de asistență juridică au fost depuse online. Capacitatea sistemului de justiție penală de a funcționa de la distanță a fost consolidată în continuare prin renovarea și dotarea cu sisteme de videoconferință a sălilor multifuncționale din penitenciarele din patru localități. Măsura a fost deosebit de importantă în contextul COVID-19.

Modernizarea sistemului criminalistic a avansat în cursul anului, instituțiile criminalistice beneficiind de soluții software și formare specializată care le-a consolidat capacitatea de a efectua investigații criminalistice rapide și precise, în conformitate cu standardele internaționale de calitate și care contribuie la realizarea eficientă a actului de justiție. Un total de 50 de experți criminaliști și-au sporit cunoștințele și abilitățile ca urmare a instruirii de specialitate oferite.

De asemenea, justiția juvenilă a fost consolidată prin extinderea aplicabilității programelor obligatorii de probațiune pentru copii și elaborarea legii privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant. În plus, capacitățile specialiștilor care lucrează cu copiii aflați în conflict cu legea au fost consolidate în urma dezvoltării și implementării cursurilor de învățare electronică (e-learning) privind cercetarea penală a cazurilor cu implicarea copiii delincvenți, implementarea programului de prevenire a delinvenței juvenile și aplicarea programului obligatoriu de probațiune. Un număr total de 130 de specialiști care lucrează cu copiii aflați în conflict cu legea au beneficiat de cel puțin unul dintre aceste cursuri în 2020.

PRINCIPALE REALIZĂRI ÎN CADRUL REZULTATULUI 1

Conceptul **registriului statistic al populației** elaborat

16 organizații ale societății civile și-au îmbunătățit abilitățile în bugetarea sensibilă la gen

220 de reprezentanți din sectorul de apărare și de securitate și-au îmbunătățit abilitățile în bugetarea sensibilă la gen

500.000 de persoane sensibilizate cu mesaje despre probleme de integritate

440 de femei în funcții publice și-au sporit cunoștințele despre egalitatea de gen

Punctele focale guvernamentale pentru drepturile omului au **capacități sporite de a se implica în raportarea cu privire la drepturile omului**

Capacitățile de supraveghere a frontierelor evaluate

82% din cererile de asistență juridică depuse online în urma digitalizării

Primul curs online **privind prevenirea traficului de persoane** elaborat

50 de experți criminaliști și 130 de specialiști care lucrează cu copiii aflați în conflict cu legea sunt mai bine pregătiți să-și facă munca

REZULTATUL 2: CREȘTEREA ECONOMICĂ DURABILĂ, INCLUZIVĂ ȘI ECHITABILĂ

În 2020, Organizația Națiunilor Unite a făcut progrese considerabile în ceea ce privește sporirea accesului la oportunitățile de îmbunătățire a mijloacelor de existență și la munca productivă, înregistrându-se mai multe realizări în domeniul politicilor și practicii, în pofida contextului dificil generat de COVID-19.

Îmbunătățirea politicilor în direcția creșterii economice durabile și a muncii productive

Ca urmare a sprijinului tehnic oferit de Organizația Națiunilor Unite, în 2020, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a elaborat și revizuit o serie de legi și programe privind angajarea în câmpul muncii. Mai exact, Legea cu privire la promovarea ocupării forței de muncă a fost revizuită cu scopul de a include măsuri de informare testate pentru a spori participarea forței de muncă. Pentru a încuraja oportunități mai bune de angajare în muncă a femeilor și retribuția egală pentru o muncă egală, au fost elaborate două proiecte de lege privind încorporarea principiilor transparenței salariale în legislația națională și promovarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor. În plus, în cursul anului au fost elaborate și pilotate cu succes două programe active pe piața muncii privind măsurile de subvenționare pentru crearea sau adaptarea locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități.

La fel, au fost consolidate cadrul juridic și cel de politici privind migrația forței de muncă. De către Parlament a fost modificat un set de legi pentru a reglementa mai clar procesele de recrutare desfășurate de entități private, astfel încât să fie îmbunătățită protecția lucrătorilor migranți. În continuare, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Biroul Relații cu Diaspora au inițiat elaborarea unui nou program național de reintegrare a migranților reveniți, ca rezultat al asistenței tehnice, cât și a celei pentru consolidarea capacităților, oferite de Organizația Națiunilor Unite. În plus, mecanismul de recunoaștere a cunoștințelor, abilităților și competențelor dobândite de migranți prin mijloace non-formale și informale a fost pilotat cu succes de Ministerul Educației, Culturii

și Cercetării și pregătit pentru extindere cu scopul de a facilita angajarea legală a migranților reveniți.

Organizația Națiunilor Unite a susținut în continuare elaborarea a două planuri naționale de acțiuni bazate pe dovezi, cu măsuri specifice pentru redresarea eficiență a microîntreprinderilor, întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv a întreprinderilor create de femei, ca parte a eforturilor ce vizează consolidarea unei economii mai puternice și mai rezistente, în urma pandemiei COVID-19. De asemenea, în 2020, a fost inițiată o analiză aprofundată a politicilor actuale de inovare și a modului în care acestea contribuie la prioritățile de dezvoltare durabilă ale Republicii Moldova.

Mai mult, cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite, a fost efectuată o analiză a pierderilor de alimente și a deșeurilor alimentare în țară cu scopul de a asigura suportul informațional pentru elaborarea unei strategii naționale în domeniu. În plus, Ministerului Economiei și Infrastructurii i-a fost oferită expertiză tehnică în elaborarea unui proiect de lege privind prevenirea risipei alimentare.

Îmbunătățirea accesului grupurilor vulnerabile și dezavantajate la resurse și locuri de muncă durabile

Eforturile depuse de Organizația Națiunilor Unite în 2020 pentru a îmbunătăți cunoștințele și competențele grupurilor dezavantajate și pentru a spori accesul acestora la resurse și locuri de muncă au generat câteva rezultate importante. Bunăoară, peste 200 de persoane s-au angajat în câmpul muncii și peste 100 de microîntreprinderi mici și mijlocii au beneficiat de subvenții salariale datorită sprijinului financiar și metodologic oferit de Organizația Națiunilor Unite programelor active de pe piața forței de muncă. În plus, cel puțin 450 de antreprenori mici, inclusiv din regiunea transnistreană, au beneficiat de suport pentru integrarea proceselor digitale în activitatea lor.

Pe parcursul anului, Organizația Națiunilor Unite a sprijinit în continuare persoanele care locuiesc în regiuni cu statut special în procesul de îmbunătățire a mijloacelor de trai prin conștientizarea mai bună a drepturilor omului. Peste 50 de membri ai organizațiilor societății civile reprezentând diverse grupuri vulnerabile și mass-media de pe malul stâng al râului Nistru au fost ajutați să-și îmbunătățească tehnologia informației și comunicațiilor, abilitățile de

leadership și comunicare, necesare pentru promovarea aspectelor ce țin de drepturile omului în regiune. În plus, cinci platforme tematice de cooperare între cele două maluri susținute de Organizația Națiunilor Unite au continuat să proiecteze în comun soluții de consolidare a încrederii, contribuind la aprofundarea dialogului cu regiunea transnistreană.

Sporirea accesului femeilor vulnerabile la oportunități de angajare a rămas o prioritate pentru Organizația Națiunilor Unite în 2020. Peste 40 de femei din grupuri subreprezentate și-au înființat sau și-au consolidat afacerile după ce au fost selectate ca beneficiare ale unui program finanțat de Organizația Națiunilor Unite și de alți câțiva parteneri. În plus, 50 de femei și fete, dintre care o treime identificate ca supraviețuitoare sau martore ale violenței de gen, au beneficiat de burse complete pentru a-și consolida abilitățile în tehnologia informației și comunicațiilor.

Eforturile ulterioare menite să ajute femeile să acceseze oportunități generatoare de venituri în profesii dominate în mod tradițional de bărbați au permis ca un număr de peste 200 de femei și fete să absolvească un program național de tehnologie a informației și comunicațiilor pentru femei și fete, program aflat la cea de-a treia ediție. Mai mult, aproape 600 de femei și fete au devenit membre ale unei rețele și ale unui centru pentru femei în tehnologia informației și comunicațiilor, creat cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite pentru a permite membrilor să genereze și să împărtășească idei, precum și să dezvolte o viziune comună pentru includerea în continuare a femeilor în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor.

Sprrijinirea adolescenților și tinerilor în tranziția de la școală la un loc de muncă plătit

Tranziția tinerilor de la școală la un loc de muncă plătit a fost promovată în continuare, înregistrându-se mai multe realizări în domeniu. Peste 6 300 de tineri și-au sporit cunoștințele despre drepturile lor de angajare și au beneficiat de sfaturi practice pentru a fi mai bine pregătiți de încadrarea pe piața muncii cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite. Obținerea rezultatului a fost posibilă prin implementarea și promovarea activă în rândul tinerilor a unei aplicații mobile dedicate.

În plus, peste 370 de femei și fete și-au îmbunătățit cunoștințele despre egalitatea de gen și abilitarea femeilor în urma unui curs online. Acesta este destinat să sporească cunoștințele femeilor și fetelor despre drepturile lor la locul de muncă, cu scopul final de a

schimba comportamentul și atitudinile angajatorilor și angajaților în raport cu egalitatea de gen.

Mai mult, peste 100 de tineri au creat împreună soluții menite să ajute femeile și bărbații tineri afectați de COVID-19 în urma participării la o ediție a programului UPSHIFT. Ca parte a acestui program de inovare socială pentru tineri, au fost selectate 12 inițiative sociale pentru implementare, care au beneficiat de finanțare inițială. În jur de 2.000 de tineri din 12 localități au beneficiat indirect de implementarea proiectelor selectate.

Consolidarea capacităților locale pentru îmbunătățirea serviciilor publice și sporirea accesului la locuri de muncă decente.

Autoritățile locale din peste 100 de comunități din întreaga țară și-au consolidat capacitățile de aplicare a abordării triple în dezvoltarea rurală și urbană prin îmbunătățirea accesului la infrastructura și serviciile publice modernizate, stimularea creșterii economice și valorificarea capitalului uman pentru dezvoltare. Ca urmare, aproximativ 300.000 de persoane au beneficiat de un acces sporit la serviciile publice locale și au fost create sau menținute aproape 1.500 de locuri de muncă, ceea ce a permis îmbunătățirea mijloacelor de trai pentru aproape 5.400 de persoane. Aceste rezultate au fost posibile, printre altele, prin replicarea cu succes a modelului de implicare a diasporei în dezvoltarea locală în 41 de comunități prin intermediul a 46 de proiecte de îmbunătățire a serviciilor publice și infrastructurii. Modelul a fost, de

Sursa foto: UNICEF

Denis Hadârcă, participant la programul UPSHIFT, a elaborat un proiect menit să facă educația școlară mai distractivă și mai ușor de înțeles pentru adolescenți.

asemenea, instituționalizat, cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite, într-un program condus de Guvern, DAR 1+3, implementat în premieră în 2020. Implicarea în continuare a diasporei în dezvoltarea locală a permis implementarea altor 88 de intervenții la scară mică, care au devenit posibile datorită eforturilor a 90 de membri ai diasporei care și-au oferit abilitățile și cunoștințele profesionale în beneficiul comunităților de origine.

Pentru a spori accesul la oportunități de angajare și a conecta angajatorii cu persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, începând cu 2020, la Chișinău, unde se află cea mai mare agenția publică de ocupare a forței de muncă, este aplicat un model de serviciu public de angajare în muncă centrat pe oameni. Doar în anul 2020 modelul, introdus cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite, a fost utilizat pentru a oferi asistență pentru circa 7.000 de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă și pentru 3.000 de angajatori. Accesul la locuri de muncă decente a fost promovat în continuare printr-un parteneriat local pentru ocuparea forței de muncă, care a fost instituit cu asistență din partea Organizației Națiunilor Unite.

Sursa foto: ILO

Parteneriatele locale pentru ocuparea forței de muncă se bazează pe cooperarea partenerilor publici și privați care încearcă să găsească soluții pentru provocările pieței muncii din comunitatea lor. În cazul orașului Cahul, s-au alăturat 20 de parteneri, inclusiv instituții de învățământ, companii de microfinanțare, subdiviziunea teritorială pentru ocuparea forței de muncă și câteva întreprinderi. Lansarea de către 20 de tineri neîncadrați în muncă sau educație, inclusiv de către trei persoane cu dizabilități, a start-up-urilor în apicultură este unul dintre numeroasele rezultate înregistrate de parteneriatul din Cahul.

PRINCIPALELE REALIZĂRI ÎN CADRUL REZULTATULUI 2

Cadrul juridic și cel de politici privind ocuparea forței de muncă și migrația forței de muncă **consolidate**

~6.300 de persoane și-au sporit cunoștințele despre dreptul muncii

~450 de antreprenori mici sprijiniți să integreze procesele digitale în activitatea lor

~200 de femei și fete au absolvit un program național pentru tehnologia informației și comunicațiilor

>370 de femei și-au îmbunătățit cunoștințele despre drepturile lor la locul de muncă

~300.000 de persoane au beneficiat de îmbunătățirea serviciilor publice

>1.500 de locuri de muncă create sau menținute

46 de proiecte în domeniul serviciilor publice și a infrastructurii implementate în **41 de comunități** cu implicarea diasporei

~7,000 de persoane în căutarea locurilor de muncă susținute cu informații

REZULTATUL 3: DURABILITATEA ȘI REZILIENȚA MEDIULUI

În pofida provocărilor generate de pandemia COVID-19, în 2020, Organizația Națiunilor Unite din Moldova a asigurat contribuții importante la îmbunătățirea capacităților naționale și locale pentru aplicarea practicilor durabile de gestionare a resurselor naturale și integrarea priorităților de atenuare și adaptare a schimbărilor climatice în planurile locale de dezvoltare. Rezultatele obținute au facilitat atenuarea efectelor negative ale secetei care a afectat țara pe parcursul anului și au pregătit oamenii să facă față mai bine provocărilor legate de schimbările climatice.

Îmbunătățirea capacităților de aplicare a practicilor de gestionare durabilă a resurselor naturale

Pentru a promova neutralitatea degradării terenurilor, a fost evaluat cadrul legal și instituțional relevant și au fost oferite recomandări de perfecționare. În plus, reprezentanți ai autorităților publice locale și 150 de agricultori din două raioane și-au consolidat cunoștințele și abilitățile în practici agricole inteligente din punct de vedere climatic și în prevenirea degradării terenurilor. Evenimentele de sensibilizare la acest subiect au fost destinate în special agricultoarelor și altor grupuri vulnerabile din zonele rurale.

Eforturile de promovare a gestionării durabile a pădurilor s-au soldat cu creșterea capacității personalului de la Agenția „Moldsilva” de a desfășura activitățile necesare în scopul colectării și evaluării datelor pentru primul Inventar Forestier Național. Rezultatul se datorează instrumentelor tehnice și documentelor de orientare care au fost elaborate și difuzate cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite pentru personalul național din agenție.

Organizația Națiunilor Unite a sprijinit, de asemenea, țara în sporirea capacității sale de gestionare și dezafectare a deșeurilor radioactive. În acest scop, au fost identificate opțiuni pentru evaluarea strategică plus, au fost achiziționate și livrate în țară echipamente pentru activitățile de dezafectare și gestionare a deșeurilor radioactive.

Sprijinul suplimentar din domeniu s-a axat pe avansarea finalizării reformelor legislative privind evaluarea impactului asupra mediului și de mediu, promovarea integrată a managementului resurselor de apă, precum și utilizarea durabilă și protecția râului Nistru, evaluarea barierelor legislative în calea accesului echitabil la apă și canalizare și creșterea capacității naționale de raportare a emisiilor în conformitate cu cerințele Convenției privind poluarea transfrontalieră atmosferică pe distanțe lungi.

Îmbunătățirea capacităților de adaptare la schimbările climatice și de atenuare a efectelor acestora

În 2020, țara s-a angajat în cel de-al doilea proces național de planificare a adaptării cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite. Ca parte a procesului, acțiunile specifice de adaptare la schimbările climatice au fost integrate în documentele și programele de politică agricolă. De asemenea, a fost consolidat cadrul instituțional pentru adaptarea la schimbările climatice în agricultură, fiind create grupuri de lucru specializate. Totodată, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a finalizat o cartografiere inițială a documentelor și programelor de politici legate de schimbările climatice, beneficiind de asistență calificată în acest proces.

În consultare cu guvernul, a fost elaborată și o analiză cuprinzătoare a sistemului de reducere a riscurilor de dezastre în agricultură. Raportul va fi utilizat pentru consolidarea cadrului de politici și a mecanismelor instituționale în domeniu. În plus, a fost consolidată capacitatea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului de a aborda efectele secetei grave care a afectat Moldova în anul 2020 prin acordarea de asistență în evaluarea daunelor aduse sectorului agricol, precum și prin furnizarea de instruire specializată în evaluarea daunelor și pierderilor în agricultură pentru circa 20 de funcționari publici.

La nivel local, pe parcursul anului, Organizația Națiunilor Unite a sprijinit mai multe raioane să-și consolideze capacitățile de rezistență la schimbările climatice și să integreze acțiunile de reducere a riscurilor de dezastre în strategiile și bugetele de dezvoltare locală. Drept urmare, proporția raioanelor care aplică practici rezistente

la schimbările climatice a crescut de la 18 în 2016 la 23 în 2020. Acțiunile specifice au inclus actualizarea profilurilor climatice în patru raioane cu componente de mediu și de gen, care au asigurat un suport informațional pentru elaborarea planurilor de acțiune cu integrarea dimensiunii de gen în domeniul adaptării la schimbările climatice și protecției mediului la nivel raional. De asemenea, a fost susținută elaborarea profilurilor climatice pentru regiunea transnistreană și Găgăuzia.

În plus, cinci comunități au fost sprijinite să elaboreze și să adopte planuri locale privind schimbările climatice și reducerea riscurilor de dezastre. De asemenea, în cele cinci comunități au fost inițiate construcția a șapte bazine de acumulare a apei și înființarea echipelor comunitare de salvatori și pompieri, pentru a le spori capacitățile de adaptare la schimbările climatice și de reducere a riscurilor de dezastre.

Durabilitatea inițiativelor care vizează consolidarea capacităților de rezistență la schimbările climatice

la nivel local a fost asigurată prin elaborarea de materiale pe această temă și furnizarea de instruire părților interesate relevante. Aproximativ 250 de funcționari locali și reprezentanți ai societății civile și-au perfecționat cunoștințele cu privire la integrarea priorităților de adaptare la schimbările climatice și de gestionare a riscurilor de dezastre în planificarea dezvoltării locale, inclusiv prin aplicarea unei perspective de egalitate de gen.

Îmbunătățirea eficienței resurselor și a performanței de mediu a întreprinderilor

Pentru a promova practicile de afaceri durabile, în 2020, cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite, a fost elaborat și lansat un instrument de autoevaluare online pentru producția eficientă din punctul de vedere al resurselor și mai curată a întreprinderilor mici și mijlocii din Moldova. De asemenea, au fost elaborate pentru utilizare pachete de resurse și instrumente pentru activități de instruire și coaching privind producția mai curată și mai eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor.

PRINCIPALELE REALIZĂRI ÎN CADRUL REZULTATULUI 3

Cadrul de politici și cel instituțional în domeniul durabilității și rezistenței mediului **consolidate**

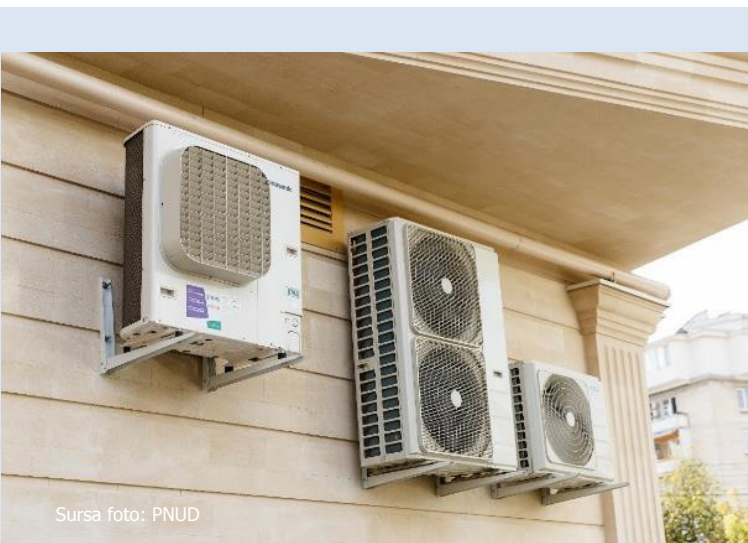
150 de agricultori și-au sporit cunoștințele și abilitățile în domeniul practicilor agricole inteligente din punct de vedere climatic

Proporția **raioanelor care aplică practici rezistente la schimbările climatice a crescut** de la 18 în 2016 la 23 în 2020

~250 de funcționari locali și reprezentanți ai societății civile au abilitățile necesare pentru a integra prioritățile de adaptare la schimbările climatice și managementul riscurilor de dezastre în planificarea dezvoltării locale

Sursa foto: PNUD

Organizația Națiunilor Unite sprijină Moldova în transpunerea în legislația națională a acquis-ului comunitar privind gazele fluorurate cu efect de seră utilizate în refrigerare și climatizare. Implementarea modificărilor legislative în domeniu va limita utilizarea gazelor nocive și va promova adoptarea unor alternative mai curate. Pentru a se conforma noilor cerințe internaționale, întreprinderile din Moldova au început deja să instaleze sisteme frigorifice care utilizează agenți mai puțin poluanți.

REZULTATUL 4: DEZVOLTAREA SOCIALĂ INCLUZIVĂ ȘI ECHITABILĂ

Deși cea mai mare parte a sprijinului Organizației Națiunilor Unite pentru o dezvoltare incluzivă și echitabilă în 2020 s-a axat pe consolidarea capacității sistemelor de sănătate și educație de a face față efectelor pandemiei COVID-19, progresele privind alte aspecte au continuat, chiar dacă într-un ritm mai lent.

Îmbunătățirea capacității sistemului de sănătate de a presta servicii de sănătate de calitate

Organizația Națiunilor Unite a sprijinit cu succes elaborarea a două programe naționale pentru controlul tuberculozei și HIV, bazate pe dovezi, precum și sensibile la drepturile omului și egalitatea de gen. Programele au motivat o solicitare la Fondul Global pentru Combaterea SIDA, Tuberculozei și Malariei, întocmită de părțile interesate naționale împreună cu familia Națiunilor Unite, care a adus țării un grant aprobat în valoare de peste 20 de milioane de dolari SUA ce urmează a fi implementat pe parcursul a trei ani.

Sprijinit de Organizația Națiunilor Unite, sistemul de sănătate a devenit mai bine pregătit să îmbunătățească accesibilitatea și calitatea serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă, serviciilor legate de HIV și serviciilor de prevenire a cancerului de col uterin. Această realizare este rezultatul elaborării a trei seturi de documente juridice în domeniu și al implementării activităților de consolidare a capacităților pentru peste 3.000 de profesioniști din domeniul sănătății și lucrători comunitari. Serviciile de radioterapie au fost, de asemenea, îmbunătățite prin achiziționarea și furnizarea de echipamente.

Rezultate remarcabile au fost obținute în continuare cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite în îngrijirea sănătății copiilor și adolescenților. Mai precis, au fost elaborate orientări dietetice naționale pe bază de alimente pentru instituții preșcolare și școlare pentru a ajuta la depășirea problemelor nutriționale la copii și adolescenți. În plus, au fost organizate o serie de activități de consolidare a capacităților, cu

accent pe asigurarea continuității imunizărilor de rutină în timpul pandemiei, identificarea timpurie și referirea în timp util a copiilor cu întârzieri de dezvoltare și dizabilități, precum și furnizarea de îngrijiri pentru copiii sub trei ani, în conformitate cu standardele ajustate privind supravegherea creșterii și dezvoltării copiilor. În general, circa 550 de medici de familie și asistenți medicali și-au sporit cunoștințele și abilitățile cu privire la diferite aspecte ale sănătății copiilor și adolescenților prin participarea la activități de consolidare a capacităților, susținute de Organizația Națiunilor Unite.

Sporirea accesibilității serviciilor de sănătate și a celor conexe pentru grupurile vulnerabile de populație este o prioritate pentru Organizația Națiunilor Unite, care se reflectă în activitățile și rezultatele acesteia. Astfel, datorită eforturilor coordonate de asistență tehnică și de consolidare a capacităților, întreprinse de Organizația Națiunilor Unite, numărul beneficiarilor de profilaxie pre-expunere la HIV a sporit mai bine decât de două ori într-un an, crescând de la 89 în 2019 la 213 în 2020. Mai mult, au fost îmbunătățite capacitățile a 25 de organizații ale societății civile care lucrează cu femeile care consumă droguri în prestarea de servicii specifice genului, la fel și capacitățile a 160 de ofițeri de poliție, care au beneficiat de instruire privind tuberculoza, HIV, hepatita virală și prevenirea COVID-19, fiind în prezent capabili să asigure referirea populațiilor vulnerabile la serviciile medicale și psihosociale relevante.

Abilitarea grupurilor vulnerabile și dezavantajate să acceseze și să solicite servicii de calitate

Organizația Națiunilor Unite a continuat să abiliteze grupurile vulnerabile și dezavantajate să acceseze servicii sociale de calitate. În ceea ce privește persoanele cu dizabilități, ca urmare a unei campanii de advocacy și sensibilizare, susținută de Organizația Națiunilor Unite, care a inclus copii cu dizabilități și părinții acestora, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale s-a angajat să ratifice Protocolul opțional la Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități. Pentru a avansa în continuare drepturile persoanelor cu dizabilități, agențiile Organizației Națiunilor Unite au acordat asistență Consiliului Național pentru Determinarea

Dizabilității și Capacității de Muncă în revizuirea criteriilor de determinare a gradului de dizabilitate în conformitate cu standardele internaționale.

Cu referire la persoanele care trăiesc cu HIV, datorită eforturilor Organizației Națiunilor Unite, în 2020 acestea au fost consultate pentru prima dată de guvernul central cu privire la preocupările și prioritățile specifice legate de gen care au fost incluse în proiectul Programului național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2021-2025. În plus, aproape 60 de persoane care trăiesc cu HIV, lucrători sexuali, consumatori de droguri și bărbați care practică sex cu bărbați și-au îmbunătățit înțelegerea dimensiunilor de gen ale HIV/SIDA prin sesiuni de instruire adaptate.

Femeile și fetele aflate în situații de risc au fost, de asemenea, sprijinite. Un program de mentorat implementat cu ajutorul Organizației Națiunilor Unite a abilitat șapte femei supraviețuitoare ale violenței de gen să contribuie la crearea rețelei naționale a supraviețuitoarelor violenței în Moldova. Alte 75 de femei și fete în situații de risc și-au sporit cunoștințele și abilitățile necesare pentru o angajare mai bună în câmpul muncii, iar peste 40 de femei care trăiesc cu HIV au devenit mai încrezătoare în raportarea cazurilor de violență împotriva femeilor, ca urmare a participării la inițiativele susținute de Organizația Națiunilor Unite.

Mai mult, în 2020, aproximativ 34.700 de băieți și fete tinere au fost sensibilizați cu informații cuprinzătoare despre sănătatea și drepturile sexuale și reproductive prin intermediul unei campanii de informare *de la egal la egal* desfășurată pe rețelele sociale. De asemenea, cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite, a fost înființată prima rețea de educatori de tineret *de la egal la egal* în instituțiile de învățământ profesional-tehnic pentru a le permite tinerilor să-și dezvolte abilități de viață și comportamente sănătoase.

Promovarea sănătății și drepturilor sexuale și reproductive ale tinerilor a avansat în continuare prin extinderea unei platforme de advocacy care funcționează în domeniu și care numără, printre membrii săi, profesori, tineri, părinți și lideri religioși. Platforma a fost extinsă în cinci raioane și este activă în prezent în 40 de comunități.

Femeile rome și bărbații romi au fost, de asemenea, abilitați să abordeze problemele cu care se confruntă. Drept urmare, aproape 70 de romi, inclusiv lideri romi din mediul urban și rural, au fost implicați în elaborarea unei foi de parcurs și a unui plan de acțiuni pentru înființarea primei instituții rome de mediatori comunitari din regiunea transnistreană.

Nadejda Kilar, din Tiraspol, Republica Moldova, trăiește cu HIV de câțiva ani. Terapia antiretrovirală i-a suprimat încărcătura virală până la niveluri nedetectabile, totuși în timpul sarcinii și nașterii aceasta a fost izolată. A fost ținută într-o rezervă izolată, a născut într-o sală de naștere separată și, după naștere, a fost plasată într-o cameră specială pentru femeile care trăiesc cu HIV – o cameră cu grilaj la fereastră. Atunci Nadejda a înțeles că, pentru ca lucrurile să se schimbe, trebuie să-și revendice drepturile.

La sugestia unui consultant *de la egal la egal* de la clinica HIV la care merge, Nadejda a aderat la Programul de mentorat pentru femei, alături de alte 20 de femei care trăiesc cu HIV din diferite comunități din zonă. Programul ajută femeile care trăiesc cu HIV să-și înțeleagă și să-și identifice problemele, să învețe despre drepturile lor și să obțină sprijin în lupta împotriva violenței și discriminării. Drept urmare, din 2019, Nadejda are un loc de muncă în domeniul vânzărilor și studiază la universitate pentru a deveni învățătoare. „Nu-mi este ușor. Nu dorm mult noaptea, dar acum am încredere că-mi pot soluționa singură problemele», a spus ea.

Sporirea capacității sistemului de învățământ de a oferi educație de calitate și incluzivă

Organizația Națiunilor Unite a înregistrat în continuare progrese în consolidarea capacității sistemului de învățământ pe parcursul anului, ajutându-l în același timp să facă față efectelor pandemiei. La nivel de politici, a fost sprijinită elaborarea Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2021-2030 și a programului de acțiuni pe termen mediu. De asemenea, a fost lansată elaborarea următorului program de dezvoltare a educației incluzive. Ambele documente strategice urmează a fi adoptate în 2021.

Educația incluzivă a avansat în continuare pe parcursul anului, cu accent pe copiii cu dizabilități și copiii romi. Au fost testate cu succes liniile directoare cu privire la colaborarea intersectorială pentru incluziunea în educație a copiilor cu dizabilități grave. În acest proces, 161 de profesioniști au fost instruiți și implicați în colaborarea intersectorială, iar 51 de copii cu dizabilități grave au fost incluși în educație. Mai mult, a fost consolidată capacitatea a 190 de manageri preșcolari, educatori, psihologi și logopezi din trei raioane pentru aplicarea metodologiei centrate pe copii, ceea ce s-a soldat cu o incluziune mai bună în procesul de educație a copiilor cu dizabilități și a copiilor romi din comunitățile respective.

Promovarea accesului la educație pentru sănătatea de calitate, inclusiv prin intermediul sistemului de învățământ, a rămas o prioritate pentru Organizația Națiunilor Unite în 2020. Aproape 30.000 de elevi din învățământul general și instituțiile de învățământ vocațional au beneficiat de cursuri de educație pentru sănătate pe parcursul anului. Pentru a îmbunătăți educația pentru sănătate și abilitățile de viață în școlile profesionale, au fost elaborate materiale de edujoc (educație prin joc) pentru un curs despre modul sănătos de viață, iar personalul din 12 școli profesionale a beneficiat de instruire relevantă în domeniu.

Combaterea sărăciei prin asistență socială eficientă

În domeniul asistenței sociale, în 2020, a sporit includerea gospodăriilor vulnerabile cu copii. Rezultatul a fost obținut în urma adoptării de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a unei recomandări dintr-un exercițiu de microsimitare sprijinit de Organizația Națiunilor

Unite care prevedea creșterea ponderii copiilor în calculul plăților de asistență socială. Modificarea a fost aprobată ca măsură de atenuare a efectelor COVID-19.

În plus, cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite, a fost elaborat, într-o manieră incluzivă, curriculumul și materialele pentru o instruire în domeniul drepturilor omului destinată personalului instituțiilor rezidențiale și altor specialiști în domeniul asistenței sociale. Programul a fost elaborat pentru personalul Agenției Naționale Asistență Socială, în special pentru angajații implicați direct în acordarea de asistență persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale, atât în mediul rezidențial, cât și în cel comunitar.

Combaterea violenței împotriva femeilor și copiilor

Măsurile de carantină implementate pentru a combate efectele pandemiei de COVID-19 au sporit riscurile de violență de gen și abuz asupra copiilor. Pentru a consolida serviciile de sprijin în domeniu, Organizația Națiunilor Unite, în parteneriat coordonat cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, autoritățile locale și alți parteneri, a sprijinit mai multe inițiative, inclusiv instituirea unui mecanism de colectare a datelor privind violența de gen prin sistemul de sănătate, elaborarea unor proceduri standard de operare pentru răspunsul intersectorial la violența împotriva femeilor și deschiderea unui centru regional de sprijin pentru supraviețuitoarele violenței domestice în Găgăuzia. De asemenea, a fost oferită asistență eficientă pentru 95 de victime ale traficului și exploatării sexuale.

În plus, a avansat prevenirea violenței împotriva femeilor și a abuzului asupra copiilor. Pe parcursul campaniei „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”, peste 470.000 de persoane au fost contactate online prin diverse mijloace, inclusiv evenimente cu mesaje despre încetarea violenței împotriva femeilor și fetelor. O premieră introdusă în 2020 ca parte a eforturilor de demontare a stereotipurilor de gen a fost implicarea activă a bărbaților și băieților în campaniile respective.

Pentru a combate violența împotriva copiilor, agențiile Organizației Națiunilor Unite au sprijinit Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale să inițieze procesul de elaborare a următoarei

strategii naționale în domeniul protecției copiilor. Fenomenele de agresiune și comportamente nesănătoase în rândul tinerilor au fost abordate atât în școli, cât și în instituțiile de învățământ vocațional, inclusiv prin parteneriate cu managerii școlilor pentru a elabora niște proceduri specifice privind raportarea violenței, implicarea părinților și a tinerilor în acest proces și asigurarea pentru copii și adolescenți a cunoștințelor și abilităților relevante.

Sursa foto: Arhiva personală a familiei Plămădeală

De când s-au căsătorit, soții Plămădeală împart în mod egal responsabilitățile familiale. Când Svetlana stătea acasă și avea grijă de copii, Gheorghe gătea și păstra curățenia în casă. Când ea s-a întors la muncă, el a început să aibă grijă de copii. Ambii sunt ferm convinși că participarea egală a mamelor și a taților la creșterea copiilor este importantă pentru a asigura dezvoltarea adecvată și armonioasă a copiilor. În Moldova, concediul de îngrijire a copilului se acordă, în mod egal, fie mamei, fie tatălui, în conformitate cu decizia familiei. Concediul parental se acordă taților pentru o perioadă de 14 zile calendaristice pe parcursul primelor 56 de zile de la nașterea copilului. Treptat, tot mai mulți tați sparg stereotipurile și încep să împartă responsabilitățile în cadrul familiei.

PRINCIPALELE REALIZĂRI ÎN CADRUL REZULTATULUI 4

\$20 de milioane

mobilizați de țară pentru combaterea SIDA și a tuberculozei

>3.500 de profesioniști

din domeniul sănătății și-au sporit cunoștințele în diferite domenii

Numărul beneficiarilor de profilaxie pre-expunere la HIV s-a majorat de peste două ori într-un an

75 de femei și fete

aflate în situații de risc și-au sporit cunoștințele necesare pentru o angajare mai bună în câmpul muncii

~34.700 de tineri

au beneficiat de informații complete despre drepturile și sănătatea sexuală și reproductivă prin asistență de la egal la egal

~30.000 de elevi

din învățământul general și instituțiile de învățământ vocațional au beneficiat de cursuri de educație pentru sănătate

A sporit gradul de acoperire cu protecție socială a gospodăriilor vulnerabile cu copii

95 de victime ale traficului de persoane și exploatare sexuală au beneficiat de asistență

470.000 de persoane

sesizate cu mesaje despre încetarea violenței împotriva femeilor și fetelor

SPRIJINUL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE PENTRU PARTENERIATE ȘI FINANȚAREA AGENDEI 2030

În 2020, Organizația Națiunilor Unite în Moldova a continuat să-și consolideze și să-și diversifice parteneriatele pentru a contribui la accelerarea realizării ODD-urilor. În cursul anului au fost create câteva parteneriate inovatoare, în special cu sectorul privat, care au generat deja unele rezultate notabile. De asemenea, au avansat parteneriatele de tipul sud-sud și cele triumphiulare, la fel ca și parteneriatele axate pe consolidarea finanțării pentru ODD-uri.

Parteneriate inovatoare cu sectorul privat

❖ În 2020, Organizația Națiunilor Unite în Moldova și Moldcell au semnat un memorandum de înțelegere care a consolidat începutul unui nou parteneriat între cele două organizații. Parteneriatul este primul de acest gen și funcționează ca o platformă pentru a încuraja colaborarea dintre compania privată și entitățile Organizației Națiunilor Unite în Moldova. Parteneriatul urmărește mai multe obiective, inclusiv promovarea ODD-urilor și implicarea părților interesate în eforturile care vizează atingerea obiectivelor globale. Memorandumul de înțelegere a contribuit deja la dezvoltarea și implementarea unui proiect care a ajutat 200 de adulți în etate să facă față efectelor de izolare socială ale pandemiei de COVID-19, punându-i în legătură cu tinerii și facilitând transferul de competențe digitale între generații.

❖ În martie 2020, când în întreaga țară a fost instituită carantina, un parteneriat inovator cu Premier Energy a facilitat distribuirea mesajelor de prevenire a COVID-19 către cei 850.000 de clienți ai companiei prin intermediul facturilor pentru energia electrică. Cu aceeași companie în calitate de partener a fost realizat un experiment social în rândul a 20.000 de gospodării cu un nivel ridicat de consum de energie electrică. Gospodăriile selectate au primit o scrisoare în care sunt comparate facturile lor cu cele ale vecinilor eficienți din punct de vedere energetic, fiindu-le oferite în același timp soluții pentru economisirea energiei în timpul pandemiei, iar oamenii a fost încurajați să-și achite facturile online ca măsură de siguranță pentru a preveni contractarea coronavirusului de tip nou.

Deși consumul de energie electrică a crescut cu peste o treime în rândul populației generale în iulie 2020, gospodăriile implicate în experiment au consumat doar cu circa 5% mai multă energie electrică în aceeași perioadă. Mai mult, Premier Energy a susținut o inițiativă a Organizației Națiunilor Unite vizând abordarea siguranței copiilor rămași singuri acasă din cauza măsurilor de carantină.

❖ Endava, o companie privată activă în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor și software, s-a alăturat eforturilor Organizației Națiunilor Unite de a sprijini combaterea coronavirusului de tip nou prin achiziționarea și furnizarea echipamentelor medicale atât de necesare către opt instituții medicale din municipiul Chișinău. Echipamentul le-a permis lucrătorilor medicali din prima linie să monitorizeze starea de sănătate a pacienților cu COVID-19 și să-i stabilizeze pe cei aflați într-o stare critică.

Acestea sunt vremuri extraordinare care necesită eforturi extraordinare și aș dori să exprim sincerele mele mulțumiri și recunoștință tuturor celor care lucrează zi și noapte pentru a trata și preveni răspândirea COVID-19. Suntem solidari cu medicii și numai oferindu-le condițiile și echipamentele necesare putem juca un rol în combaterea virusului.

Radu Lazăr, Director Regional pentru Europa Centrală, Endava

❖ Un parteneriat de colaborare, facilitat de Organizația Națiunilor Unite, a reunit expertiza, capacitățile, datele și tehnologia Orange Moldova, a Agenției Spațiale Europene, Premier Energy și BNS pentru a crea o platformă comună de date și pentru a genera informații despre evoluția pandemiei de COVID-19 în țară. Ca parte a platformei, au fost dezvoltate șase servicii, inclusiv un indice „stai-acasă” și o hartă a riscurilor. Toate au fost folosite de Guvern în efortul de a asigura suportul

informațional pentru răspunsul la COVID-19 în țară. Platforma integrează, de asemenea, funcții de prognoză pentru a ajuta la prevenirea viitoarelor crize.

Sursa foto: UNFPA

Valentina Rotari este profesoară de franceză acum la pensie. Înainte de pandemie își petrecea timpul făcând treburi casnice, citind cărți din bibliotecă și interacționând cu familia și prietenii. Ca și mulți alți vârstnici, în timpul pandemiei, Valentina s-a pomenit copleșită de povara singurătății. Astfel, la vârsta de 85 de ani ea a devenit studentă. Disciplina: utilizarea unui telefon celular, obținerea accesului la informații și conectarea virtuală cu familia și prietenii. Valentina face parte din cei 200 de vârstnici incluși în programul implementat în cadrul parteneriatului cu Moldcell.

„Acest telefon îmi este ca un prieten. Deși încă nu mă pot descurca complet cu acest smartphone, încerc să fac câte ceva de sine stătător pentru a fi informată despre evenimentele din țară și pentru a discuta cu prietenii, pentru a-i vedea cel puțin virtual și pentru a ști că ei sunt în siguranță. Mă ajută să fac față mai ușor singurătății. Acest program de implicare este un dar neprețuit pentru mine și pentru toți oamenii în vârstă», a declarat Valentina.

PRINCIPALELE REZULTATE ALE PARTENERIATELOR INOVATOARE

200 de adulți în etate

sprijiniți să facă față efectelor de izolare socială ale pandemiei de COVID19

850.000 de gospodării

au primit mesaje de prevenire a COVID-19 prin intermediul facturilor pentru energia electrică

20.000 de gospodării

sprijinite să ia decizii mai durabile privind consumul de energie electrică în timpul pandemiei

8 instituții medicale

au beneficiat de echipamente medicale atât de necesare în perioada pandemiei

6 servicii dezvoltate ca parte a

unei platforme de date create pentru a monitoriza evoluția pandemiei în țară

BNS beneficiază de acces la expertiză de nivel înalt

din partea altor birouri naționale de statistică în procesul de creare a unui sistem statistic național modern și puternic

Impactul COVID-19 asupra calității aerului măsurat

și rezultatele difuzate printr-un tablou de bord ușor de citit

Primul concept al unui fond de investiții și inovare în domeniul climei elaborat

Parteneriate sud-sud și triunghiulare

❖ Ca parte a unei inițiative finanțate de Fondul de Parteneriat pentru Dezvoltare India-ONU, în 2020 a continuat procesul de transformare a sistemului statistic național într-un sistem administrativ bazat pe registre care va contribui la urmărirea și realizarea ODD-urilor. Inițiativa se axează pe crearea unui registru statistic al populației, gestionat de BNS, care să utilizeze datele administrative produse de alți deținători de date din Republica Moldova. Registrul statistic al populației va fi o piatră de temelie pentru sistemul statistic din Moldova și va sprijini BNS în trecerea de la recensământul tradițional la unul bazat pe registru și la estimarea corectă și la timp a numărului populației și al migranților la nivel național și local. În spiritul cooperării sud-sud și triunghiulare, inițiativa creează oportunități ca expertiza din partea diferitelor birouri naționale de statistică în crearea registrelor statistice ale populației și trecerea la recensământul bazat pe registru să fie împărtășită cu BNS.

❖ În anul 2020 a fost efectuată, în premieră în Moldova, o analiză menită să cartografieze poluarea aerului din țară cu ajutorul datelor de observare a Pământului. Analiza a fost realizată în parteneriat cu Agenția Spațială Europeană și a acoperit simultan două țări, Moldova și țara vecină Ucraina. Obiectivul principal al studiului a fost de a măsura impactul COVID-19 asupra poluării

aerului; totuși, în analiză au fost utilizate și seturi de date istorice bogate. Situația generală a poluării aerului în Republica Moldova s-a dovedit a fi una favorabilă, în special în comparație cu alte țări europene din regiune. Pentru a completa proiectul de cercetare, au fost dezvoltate două tablouri de bord ușor de citit în care sunt prezentate rezultatele analizei.

Parteneriate pentru finanțarea ODD-urilor

Pe parcursul anului, în cadrul unei inițiative inter-agenții, a fost creat un parteneriat multipartit pentru dezvoltarea unei propuneri de proiect privind crearea unui Fond de investiții și inovare în domeniul climei în Moldova. Proiectul a fost preselecat printre primele 24 de propuneri la nivel mondial, fiind susținut de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului bucurându-se și de sprijinul mai multor instituții financiare. Deși prima cerere depusă pentru asigurarea finanțării proiectului nu a avut succes, documentația detaliată a proiectului rămâne un atu care va fi folosit pentru a invita partenerii de dezvoltare și alte instituții financiare să investească în fond. Facilitatea va contribui la obținerea unor finanțări atât de necesare pentru inițiativele de adaptare și atenuare a schimbărilor climatice și va îmbunătăți accesul agricultorilor și al întreprinderilor mici și mijlocii la împrumuturi care altfel sunt limitate din cauza cerințelor de garantare și a altor constrângeri.

COERENȚA, EFICACITATEA ȘI EFICIENȚA ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE

Rezultatele re poziționării sistemului de dezvoltare al Organizației Națiunilor Unite

Cel de-al doilea an de implementare a reformei sistemului Organizației Națiunilor Unite pentru dezvoltare, care a început în 2019, a adus multe schimbări pozitive în activitatea EȚONU în Moldova. În urma reformei, trei noi agenții, UIT, UNDRR și IFAD, s-au alăturat echipei în 2020, contribuind la consolidarea sprijinului integrat pe care ONU îl poate oferi țării. Cele trei agenții au adus completări valoroase la combinația de experiență și expertiză a EȚONU în Moldova, fiecare în domeniul său de activitate: UIT în tehnologiile informației și comunicațiilor; UNDRR în reducerea riscurilor și pierderilor de dezastru și IFAD în eradicarea sărăciei și a foamei în zonele rurale. La începutul anului 2021, EȚONU a salutat și UNOPS în componența echipei.

Reforma a contribuit la intensificarea colaborării între agenții. Pentru prima dată, [Analiza comună de țară](#) – o evaluare cuprinzătoare a situației țării – a fost realizată de EȚONU care s-a bazat în acest sens doar pe capacitățile și expertiza internă. De asemenea, EȚONU s-a reunit, sub egida Coordonatorului Rezident al Organizației Națiunilor Unite, cu scopul de a elabora, în timp record, un plan comun de răspuns la pandemia COVID-19. În plus, pe parcursul anului au fost întocmite planuri de lucru comune mai precise și mai complete pentru implementarea CPDD ONU 2018-2022.

Implementarea proiectelor și programelor comune a continuat în 2020, EȚONU urmărind inițiative suplimentare de elaborare în comun a programelor. Entitățile Organizației Națiunilor Unite au lucrat asupra implementării a 12 programe și proiecte comune, dintre care șapte au fost inițiate în 2020. Un total de 3 milioane de dolari SUA în resurse noi au fost mobilizate pentru programe comune pe parcursul anului pentru a se axa pe consolidarea răspunsului la pandemia COVID-19, contribuind la abordarea schimbărilor climatice prin finanțare inovatoare, promovând egalitatea de gen și combătând violența de gen și îmbunătățind tratamentul și prevenirea HIV.

Eficiențizarea activității sale reprezintă o prioritate pentru EȚONU, inclusiv prin dezvoltarea unor structuri de management eficace și eficiente. Astfel, în 2020, EȚONU s-a angajat într-un exercițiu inovator de reproiectare a proceselor de afaceri; acest lucru s-a soldat cu o axare mai mare pe programarea în comun în domeniile acoperite de activitatea a două grupuri de lucru inter-agenții. EȚONU a instituit, de asemenea, mai multe mecanisme noi de coordonare care au ajutat la facilitarea unui răspuns integrat la pandemia COVID-19, inclusiv un Grup de lucru privind impactul socio-economic al COVID-19 și un Grup de lucru pentru educație.

Schimbările aduse de reformă au fost salutate atât de guvern, cât și de partenerii de dezvoltare, îmbunătățirea coordonării fiind văzută în calitate de beneficiu principal al reformei.

“ [Înființarea Biroului Coordonatorului Rezident al Organizației Națiunilor Unite] a adus valoare adăugată colaborării noastre cu Organizația Națiunilor Unite, iar principiul de „One UN” (ONU ca un tot întreg) devine și mai eficient atunci când avem o persoană sau o structură care reprezintă întreaga EȚONU, facilitându-ne foarte mult coordonarea și colaborarea cu Organizația Națiunilor Unite.”

Adrian Ermurachi, Secretar General Adjunct al Guvernului

Rezultatele componentei „Comunicării ca un tot întreg”

Implementarea activităților comune de comunicare, planificate de EȚONU pentru 2020, a fost periclitată de pandemia COVID-19. Totuși, Grupul pentru comunicare al Organizației Națiunilor Unite a reușit să-și adapteze și să-și realinieze activitățile, dezvoltând și desfășurând cinci campanii ample comune de comunicare. Campaniile s-au axat pe sensibilizarea cu privire la drepturile persoanelor cu dizabilități, promovarea drepturilor omului, încetarea violenței împotriva femeilor și fetelor,

implicarea tinerilor în promovarea ODD-urilor și celebrarea celei de-a șaptezeci și cincea aniversări a Organizației Națiunilor Unite.

Organizația Națiunilor Unite a sprijinit, de asemenea, eforturile naționale de comunicare a riscurilor ca parte a răspunsului la pandemia COVID-19. A fost implementată o campanie complexă, din mai multe etape, pentru a informa publicul despre riscurile asociate cu COVID-19 și pentru a crește gradul de conștientizare a măsurilor eficiente de protecție împotriva virusului. Un sondaj recent realizat de OMS a arătat că peste 90% din populație conștientizează riscurile și măsurile de prevenire a COVID-19, ceea ce reflectă succesul eforturilor comune de comunicare întreprinse de guvern și de Organizația Națiunilor Unite.

Rezultatele componentei „Operăm ca un tot întreg”

În 2020, Organizația Națiunilor Unite a continuat să-și optimizeze operațiunile comerciale. Colaborarea eficientă în domeniul achizițiilor, resurselor umane și tehnologiei informației și comunicațiilor la nivelul ETONU a permis reduceri de costuri în valoare de 127.122 de dolari SUA. Pentru a asigura economii suplimentare în viitor, pe parcursul anului au fost prelungite 13 acorduri pe termen lung cu companii locale și consultanți individuali pentru achizițiile repetitive de bunuri și servicii.

Mai mult, a fost creată o platformă internă bazată pe web pentru a oferi o imagine de ansamblu asupra activităților de achiziții legate de COVID-19 în cadrul entităților Organizației Națiunilor Unite. Platforma permite cartografierea și coordonarea achizițiilor efectuate, contribuind la creșterea eficienței costurilor și la transparență cu donatorii și beneficiarii.

În 2020, Organizația Națiunilor Unite a continuat să promoveze sustenabilitatea în operațiunile sale și nu doar, achiziționând mai puține echipamente pentru tehnologia informației și comunicațiilor, utilizând serviciile externalizate pentru închirierea echipamentelor și sensibilizând întreprinderile locale cu privire la principiile de achiziții durabile. În cursul anului a fost lansat și un proiect pentru instalarea unui panou fotovoltaic pe acoperișul Casei Organizației Națiunilor Unite. Pe lângă faptul că a devenit mai ecologică, Casa Organizației Națiunilor Unite este acum și mai accesibilă, odată

cu renovarea a două instalații de baie pentru a le asigura accesibilitatea completă. În prezent, la diferite etaje ale Casei Organizației Națiunilor Unite sunt disponibile patru grupuri sanitare complet accesibile.

PRINCIPALELE REZULTATE ALE ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE CARE LUCREAZĂ MAI MULT ȘI MAI BINE ÎMPREUNĂ

3 agenții noi
s-au alăturat ETONU

3 documente cheie – Analiza comună de țară, PRSE COVID-19 și Planurile de lucru comune – elaborate

\$3 milioane mobilizați pentru **7** programe și proiecte comune noi, cu un total de 12 programe și proiecte comune în curs de implementare

5 campanii ample de comunicare comune implementate

Eforturile naționale de **comunicare a riscurilor COVID-19 sprijinite**

\$127.122 economiți datorită eforturilor comune de achiziții

O platformă web **pentru urmărirea achizițiilor aferente COVID-19 creată**

Sustenabilitatea și accesibilitatea Casei ONU îmbunătățite

PRINCIPALELE CONSTRÂNGERI ȘI LECȚII ÎNSUȘITE

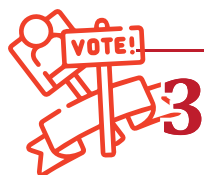
Principalele constrângeri

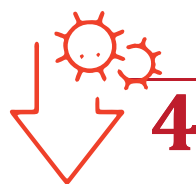
1 Pandemia generată de COVID-19 a fost cea mai mare provocare cu care s-a confruntat Organizația Națiunilor Unite în Moldova în 2020. Pandemia a afectat aproape toate procesele de planificare și implementare a programelor și proiectelor, impunând organizația și personalul său să se adapteze într-o perioadă foarte scurtă de timp la un mediu de lucru complet nou. Anumite activități au trebuit să fie amânate, în timp ce altele au întârziat, iar calitatea unor intervenții, în special a celor legate de consolidarea capacităților și elaborarea politicilor, a avut de suferit din cauza limitărilor asociate noilor moduri de livrare online.

2 Pe lângă perturbarea activităților, pandemia COVID-19 a dezvoltat deficiențele și inegalitățile din sistemele existente. Fragilitatea sistemului de sănătate, de exemplu, a devenit evidentă rapid. Pandemia a suprasolicitat serviciile de sănătate la toate nivelurile, a exercitat o presiune extremă asupra forței de muncă din domeniul sănătății, a aprofundat nevoile financiare ale sistemului de sănătate și a afectat lanțurile de aprovizionare și achizițiile din sănătate. Capacitatea slabă a sistemului de învățământ de a se adapta și de a trece la predarea la distanță, care a afectat în special copiii și tinerii vulnerabili, a fost, de asemenea, accentuată, la fel ca și lipsa de pregătire a serviciilor sociale pentru a face față unei situații de urgență de asemenea proporții.

3 Activitățile de dezvoltare au fost profund afectate de instabilitatea politică în ultimii ani, iar 2020 n-a fost o excepție în acest sens. Schimbările produse în contextul politic au avut impact asupra conducerii guvernului, inclusiv la nivelul ministerelor de resort, și au generat perioade de incertitudine instituțională și de restructurare, cauzând întârzieri în implementarea activităților planificate, proiectele care implicau intervenții la nivel de politici fiind afectate în mod special. Și lipsa angajamentului față de anumite procese a cauzat întârzieri și provocări de implementare. Întârzierile înregistrate au împiedicat obținerea rezultatelor în timp util.

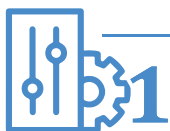

4 Capacitatea instituțională generală limitată a autorităților publice, în special pentru implementarea proiectelor complexe de asistență tehnică, a avut un impact semnificativ asupra implementării programelor și proiectelor. Multe instituții din sectorul public au fost în continuare afectate de fluctuația înaltă a cadrelor, resursele umane și financiare inadecvate și accesul limitat la instrumentele și infrastructura relevante. Mecanismele naționale slabe de colectare a datelor, care s-au redus și mai mult din cauza pandemiei COVID-19, au împiedicat, de asemenea, luarea eficientă a deciziilor pentru acordarea sprijinului și serviciilor necesare.

5 Competențele digitale și accesul la Internet și tehnologie au devenit o necesitate în timpul pandemiei COVID-19. Totuși, astfel de competențe și resurse nu sunt distribuite uniform între părțile interesate, ceea ce a limitat eficacitatea anumitor activități, în special acordarea sprijinului pentru consolidarea capacităților, și a necesitat încorporarea cursurilor elementare de alfabetizare tehnologică în proiectele care implică componente de digitalizare și transformare digitală. Chiar și atunci când competențele digitale nu reprezintă o problemă, formatul online al evenimentelor ridică provocări specifice, permițând angajamente mai puțin interactive și mai scurte, ceea ce poate reduce eficacitatea activităților.

Principalele lecții însușite

Flexibilitatea internă care permite efectuarea unor ajustări programatice rapide și reconceptualizarea intervențiilor programelor care trebuie întreprinse este un factor-cheie de succes în situațiile care necesită decizii și acțiuni rapide, cum a fost cazul pandemiei COVID-19. Organizația Națiunilor Unite s-a bucurat de un avantaj comparativ în acest sens, deoarece a avut capacitatea de a-și adapta rapid modalitățile de elaborare și implementare a programelor, termenele și conținutul programelor și activităților sale.

Digitalizarea proceselor de business și utilizarea mijloacelor digitale pentru prestarea serviciilor publice sunt importante pentru consolidarea rezistenței sectoarelor public și privat la pericolele și crizele externe. Cu toate acestea, implementarea de instrumente noi, în special a celor digitale, necesită componente solide de instruire pentru a asigura întreținerea și utilizarea continuă a instrumentelor respective. În sens mai larg, consolidarea competențelor digitale în rândul principalelor părți interesate și integrarea sporită a tehnologiilor digitale în activitatea acestora pot genera diverse rezultate pozitive. Sprijinirea părților interesate locale în tranziția către modurile de lucru online, de exemplu, a fost esențială pentru a asigura implementarea neîntreruptă și în timp util a intervențiilor în comunitățile partenere. Utilizarea cursurilor online s-a dovedit a fi o modalitate eficientă din punctul de vedere al costurilor de oferire a cursurilor de formare și a permis, de asemenea, o participare mai largă. Deși modurile de predare online implică anumite provocări, utilizarea metodelor interactive și inovatoare în livrarea de instruiți online poate contribui la un nivel ridicat de implicare a participanților și poate asigura oferirea eficientă a cursurilor.

Conceperea activităților care vizează consolidarea capacităților instituționale în cazul în care astfel de capacități sunt slabe poate contribui la implementarea cu succes și durabilitatea intervențiilor de dezvoltare. Combinarea sesiunilor de instruire dedicate cu asistența personalizată poate fi o modalitate eficientă de consolidare a capacității beneficiarilor și de asigurare a unui ritm adecvat de implementare a intervențiilor. Programarea cu precizie a sesiunilor tematice de instruire pentru a corespunde cu etapele de implementare a proiectului poate îmbunătăți, de asemenea, rezultatele generale ale proiectului, la fel ca și pilotarea de servicii și programe noi care, dacă sunt combinate cu acțiuni specifice de dezvoltare a personalului, pot permite aplicarea măsurilor corective în bază de teste, ajustarea planurilor și facilitarea lansării programelor atunci când exercițiile-pilot sunt eliminate treptat.

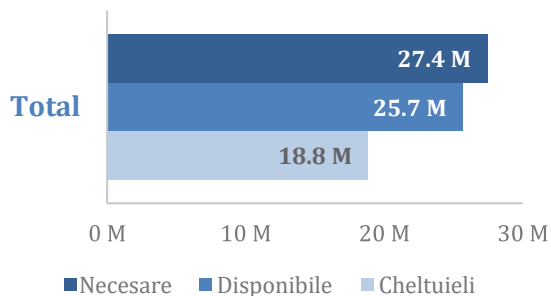
Coordonarea strategică a inițiativelor similare poate contribui la evitarea suprapunerilor și la creșterea eficienței generale a activităților de program. În plus, sinergiile productive cu alte inițiative în desfășurare în același domeniu de activitate pot ameliora rezultatele în cadrul mai multor intervenții și asigura un impact mai bun.

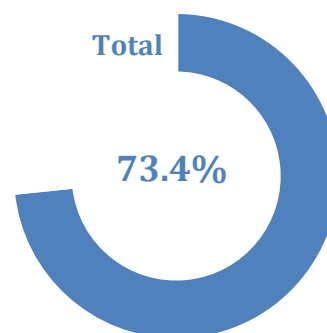
Asigurarea implicării părților interesate, a angajamentului și a asumării rezultatelor programelor și proiectelor este esențială pentru succesul intervențiilor de dezvoltare și contextualizarea răspunsului. Dialogul continuu și eficient, precum și transparența în implementarea tuturor activităților pot permite participarea adecvată a tuturor părților interesate relevante în implementarea programelor și proiectelor.

SINTEZĂ FINANCIARĂ ȘI MOBILIZAREA RESURSELOR *

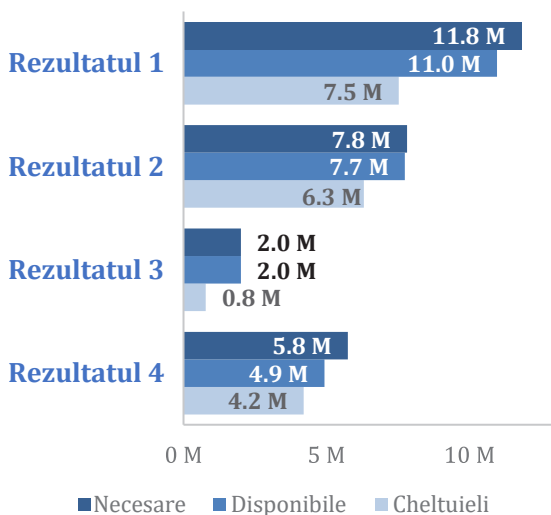
Total resurse necesare, disponibile** și cheltuite în cadrul CPDD ONU 2018-2022 în 2020

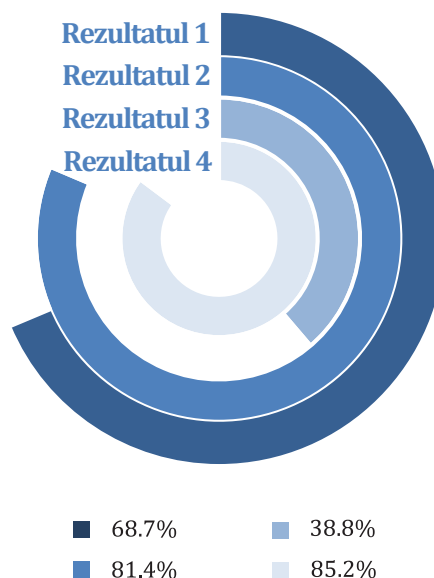
Rata de livrare a CPDD ONU 2018-2022 în 2020

Resursele necesare, disponibile** și cheltuite în cadrul CPDD ONU 2018-2022 în 2020 în funcție de rezultat

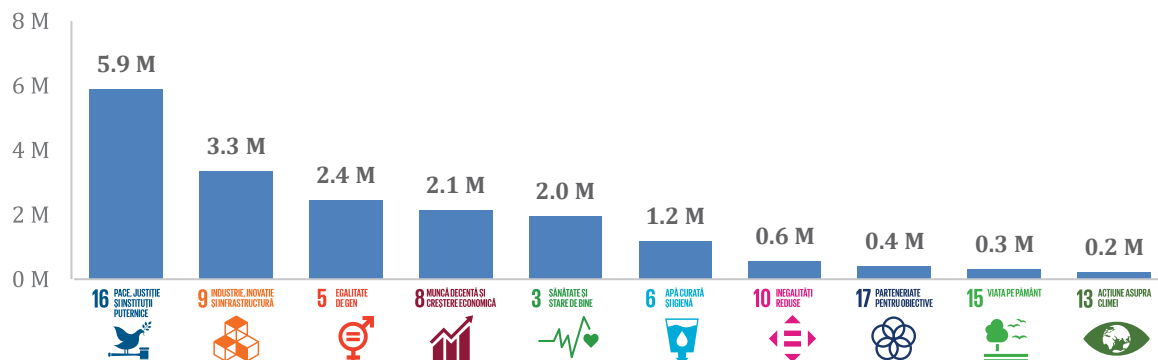

Rata de livrare a CPDD ONU 2018-2022 în 2020 în funcție de rezultat

**Disponibile în baza datelor de la începutul ciclului

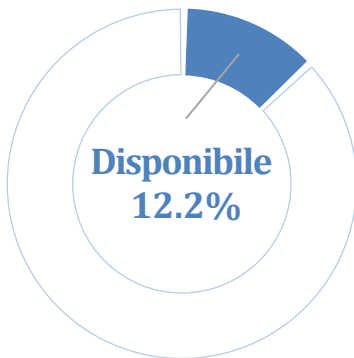
Cheltuieli în cadrul CPDD ONU 2018-2022 în 2020 după primele 10 ODD-uri

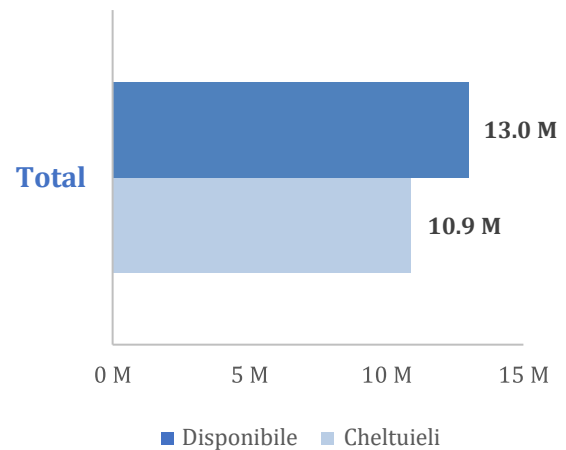
*În baza informațiilor incluse și raportate în cadrul planurilor de lucru comune pentru 2020

Total resurse necesare și disponibile
în cadrul PRSE COVID-19**

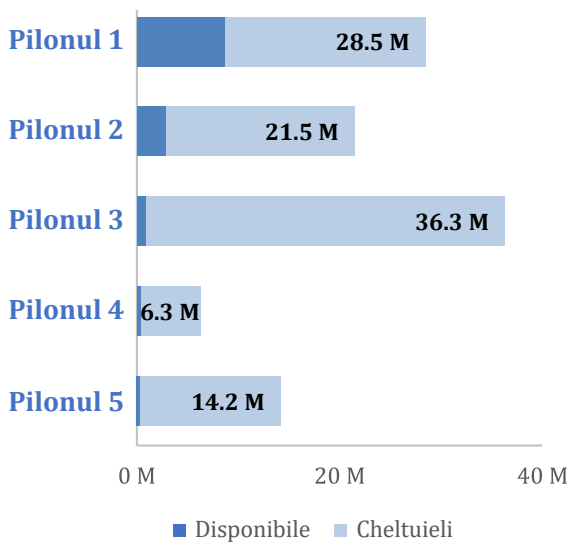
Necesare: **106.8 M**

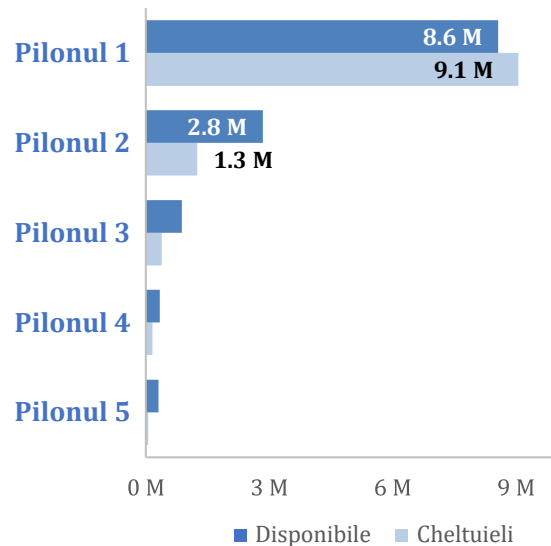
Total resurse disponibile și cheltuite
în cadrul PRSE COVID-19 în 2020**

Resurse necesare și disponibile
în cadrul PRSE COVID-19
în funcție de pilon**

Resurse disponibile și cheltuite în
cadrul PRSE COVID-19
în 2020 în funcție de pilon**

**Disponibile în baza datelor de la începutul ciclului

După cum este reflectat în planurile de lucru comune anuale ale EȚONU pentru 2020, elaborate în cadrul CPDD ONU 2018-2022, bugetul planificat al Organizației Națiunilor Unite în Moldova pentru anul respectiv s-a ridicat la 27,4 milioane de dolari SUA, din care 25,7 milioane au fost resurse disponibile. Rata de livrare a ajuns la 73,4 la sută. Performanța relativ redusă a executării bugetului este explicată prin provocările de implementare a programelor și proiectelor cauzate de COVID-19, inclusiv de întârzierile în achiziții, precum și de considerațiile politice și economiile realizate ca urmare a ajustării formatului activităților la situația de pandemie. În plus, cel puțin 534.143 de dolari SUA din planurile ordinare au fost reprogramate pentru a finanța

răspunsul la COVID-19. Excluderea resurselor reprogramate din calcule se soldează cu o rată de livrare de 74,6 la sută. Suma totală cheltuită în cadrul CPDD ONU 2018-2022 constituie 18,8 milioane de dolari SUA. Aceasta reprezintă puțin sub două-treimi din suma de 30,5 milioane de dolari SUA estimată ca fiind necesară pentru implementarea cadrului de parteneriat la începutul ciclului programului. Cu toate acestea, alte 10,9 milioane de dolari SUA au fost mobilizate și cheltuite în cadrul PRSE COVID-19 în 2020, astfel că suma totală cheltuită de Organizația Națiunilor Unite în Moldova pe parcursul anului pentru activități incluse atât în planurile de lucru comune anuale ordinare, cât și în PRSE COVID-19, se ridică la 29,7 milioane de dolari SUA.

CAPITOLUL 4

PRINCIPALELE OBIECTIVE ALE ECHIPEI DE ȚARĂ A ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE PENTRU 2021

PRINCIPALELE OBIECTIVE ALE ECHIPEI DE ȚARĂ A ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE PENTRU 2021

Consolidarea eforturilor de răspuns și redresare socio-economică în urma COVID-19

Sprrijinirea eforturilor de răspuns și redresare socio-economică în urma COVID-19 în conformitate cu PRSE COVID-19 rămâne o prioritate pentru EȚONU în Moldova în 2021. EȚONU va continua implementarea proiectelor sale existente în domeniu și va căuta, de asemenea, să mobilizeze resurse suplimentare pentru a consolida răspunsul. În acest context, implementarea Planului național de imunizare și a Planului național de comunicare privind imunizarea va fi una dintre activitățile-cheie care vor fi susținute de Organizația Națiunilor Unite pe parcursul anului.

[O pagină web multilingvă](#), accesibilă persoanelor cu dizabilități, care urmărește proiectele curente și propuse în cadrul PRSE COVID-19 și care include o arhivă de evaluări și sinteze de politici la acest subiect va fi pusă la dispoziție și va fi actualizată periodic pentru a servi în calitate de resursă pentru guvern, partenerii de dezvoltare și publicul larg. În plus, în calitate de copreședinte și convocator al Reuniunilor lunare ale partenerilor de dezvoltare, Organizația Națiunilor Unite va continua să faciliteze coordonarea răspunsului la COVID-19 în rândul partenerilor de dezvoltare.

Continuarea avansării în procesul de realizare a ODD-urilor în conformitate cu CPDD ONU 2018-2022

Analiza comună de țară, efectuată de Organizația Națiunilor Unite în 2020, a relevat o serie de provocări de dezvoltare care continuă să afecteze Moldova și să împiedice realizarea ODD-urilor în țară. Provocările identificate includ îmbătrânirea populației și nivelul ridicat de emigrare, creșterea economică descurajantă, o piață a muncii caracterizată prin ocuparea redusă a forței de muncă, un sistem de învățământ afectat de ineficiențe sistemice și structurale, un sector al sănătății care necesită investiții semnificative, un sector agricol extrem de vulnerabil la schimbările climatice și o economie care este una dintre cele mai consumatoare de energie din regiune. Capacitatea instituțională limitată, implicarea

redusă a cetățenilor în procesul de luare a deciziilor și coeziunea socială fragilă sunt provocări suplimentare identificate ca urmare a analizei, printre multe altele. Fiecare dintre provocările identificate vine cu numeroase oportunități de îmbunătățire, care vor fi urmărite de EȚONU în 2021.

Aspecte transversale, precum promovarea drepturilor omului, egalitatea de gen și principiul de a nu lăsa pe nimeni în urmă, vor continua să fie integrate în toate activitățile agențiilor individuale și ale EȚONU în ansamblu. În special, în 2021, EȚONU va sprijini structurile de stat, instituțiile naționale pentru drepturile omului și organizațiile societății civile pentru a le spori cunoștințele despre standardele drepturilor omului și a le consolida capacitatea de a participa eficient în cadrul celui de-al treilea ciclu al Evaluării Periodice Universale.

Pentru a avansa în procesul de implementare a Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități, EȚONU se va baza pe activitatea sa din 2020 pentru a transpune principalele nevoi și probleme cu care se confruntă persoanele cu dizabilități, identificate prin consultări ample, în noi proiecte și programe. Va fi realizată și o evaluare cuprinzătoare de gen, pentru a contribui la direcționarea în viitor a programării legate de egalitatea de gen și abilitarea femeilor.

În plus, EȚONU va încuraja dialogul politic multipartit pe probleme de dezvoltare printr-o serie de evenimente post-ENV pentru a identifica soluții la provocările stringente de dezvoltare și a oferi suportul informațional pentru strategiile și planurile naționale. Politicile eficiente care ar contribui la avansarea ODD-urilor necesită o bază solidă de dovezi. Prin urmare, EȚONU va continua să sprijine consolidarea sistemului statistic național din Republica Moldova.

Stabilirea viziunii despre sprijinul sistemului Organizației Națiunilor Unite pentru țară în viitor

În 2021, EȚONU, în colaborare cu guvernul, va iniția pregătirile pentru elaborarea următorului cadru de cooperare care va ghida activitățile de dezvoltare

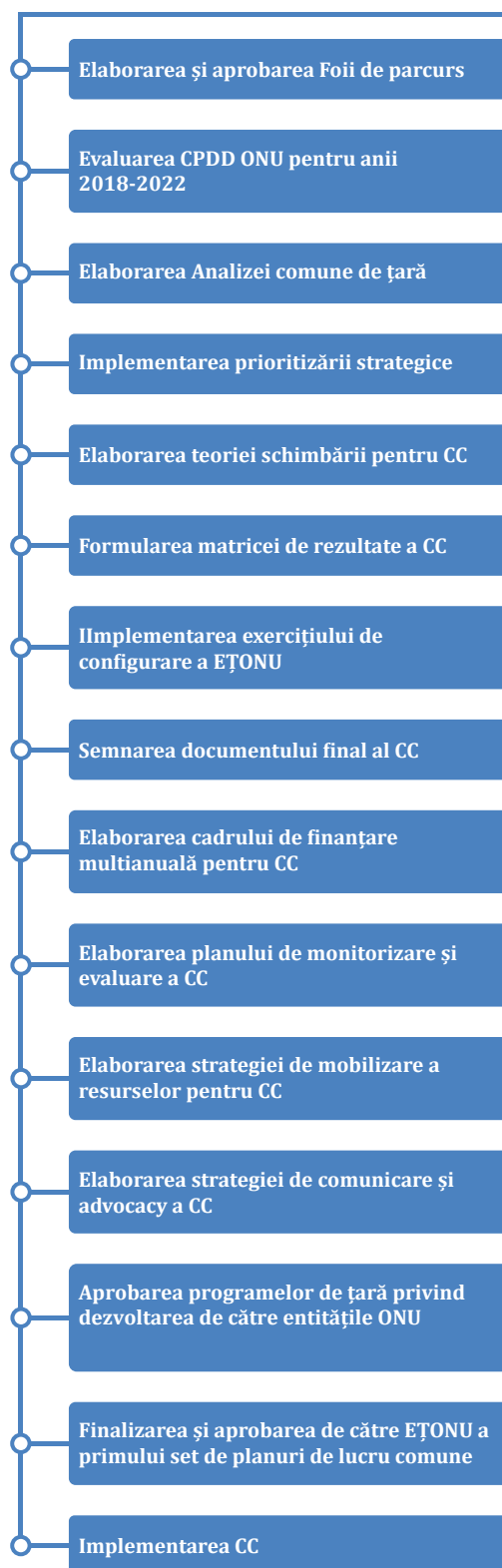
ale Organizației Națiunilor Unite la nivel de țară în sprijinul implementării Agendei 2030 pe parcursul a cinci ani, începând cu 2023. Procesul va începe cu elaborarea și aprobarea unei foi de parcurs și va continua cu evaluarea CPDD ONU 2018-2022 și realizarea analizei comune de țară pentru 2021. În a doua jumătate a anului, vor fi prioritizate principalele probleme de dezvoltare pentru a fi incluse în viitorul cadru de cooperare și va fi formulat un proiect de teorie a schimbării pentru a prezenta modul în care problemele identificate vor fi abordate. Procesul va continua până în 2022, când va fi aprobat noul cadru de cooperare.

Îmbunătățirea coerenței, eficacității, eficienței și capacității de răspuns

Pe parcursul anului, se așteaptă ca EȚONU să implementeze mai multe inițiative pentru a-și îmbunătăți coerența, eficacitatea, eficiența și capacitatea de răspuns. EȚONU își va finaliza Strategia de mobilizare a resurselor, aceasta având un accent puternic pe noi parteneriate strategice. Documentul va identifica oportunități pentru a spori predictibilitatea finanțării și a lărgi baza de donatori. De asemenea, EȚONU își va actualiza Strategia de operațiuni comerciale pentru a promova operațiuni comerciale comune, inclusiv prin înființarea de sedii comune și a unui birou administrativ (back-office) comun, echilibrul de gen în rândul personalului și incluziunea persoanelor cu dizabilități. Înființarea unui birou administrativ comun va fi inițiată pentru a reduce în continuare cheltuielile operaționale.

Dacă va fi ascultată vocea diferitor părți interesate, acest lucru poate asigura faptul că Organizația Națiunilor Unite în Moldova va rămâne receptivă la necesitățile oamenilor cărora le servește. Pentru a menține o comunicare facilă cu tinerii, EȚONU va înființa un Grup consultativ pentru tineret. Grupul va abilita tinerii și le va permite să sensibilizeze EȚONU și societatea despre nevoile și provocările cu care se confruntă. De asemenea, EȚONU va accelera implementarea Planului său de prevenire a exploatării și abuzului sexual și va îmbunătăți coordonarea între agenții în acest domeniu. Implementarea planului va asigura consolidarea mecanismelor de protecție împotriva exploatării și abuzului sexual.

Calendarul elaborării următorului Cadru de cooperare (CC)

ANEXA I: LISTA PRINCIPALILOR PARTENERI DE FINANȚARE AI SISTEMULUI DE DEZVOLTARE AL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE ÎN ȚĂRĂ ÎN 2020

- ❖ Austria
- ❖ Cadrul UNAIDS pentru buget unificat, rezultate și responsabilizare
- ❖ Elveția
- ❖ Endava
- ❖ Estonia
- ❖ Fondul de Parteneriat pentru Dezvoltare India-ONU
- ❖ Fondul fiduciar de răspuns și recuperare în urma COVID-19 al Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite
- ❖ Fondul Global de Mediu
- ❖ Fondul tematic pentru educație al UNICEF
- ❖ Fondul tematic pentru protecția copilului al UNICEF
- ❖ Fondul Verde pentru Climă
- ❖ Fundația Bill și Melinda Gates
- ❖ Fundația Soros
- ❖ GAVI
- ❖ Germania
- ❖ Japonia
- ❖ Moldova
- ❖ Parteneriatul Global pentru Educație
- ❖ Parteneriatul pentru acoperirea universală cu servicii de sănătate
- ❖ Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord
- ❖ Republica Coreea
- ❖ Statele Unite ale Americii
- ❖ Suedia
- ❖ Țările de Jos
- ❖ UE